

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพบริบทของสถานศึกษาและการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการในสถานศึกษา 4 แห่ง คือ

1. โรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
2. โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
3. โรงเรียนบ้านเมืองคอง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
4. โรงเรียนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 สรุปผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 สภาพบริบทของของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่

ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 แห่ง ผู้วิจัยได้นำเสนอสภาพบริบทสถานศึกษาแต่ละแห่ง ดังนี้

โรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

1. สภาพบริบทของสถานศึกษา

โรงเรียนบ้านปางมะเยา ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต

3 สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล 2 จนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเขตพื้นที่บริการ 5 หมู่บ้าน 12 หย่อมบ้าน ได้แก่ หมู่ ที่ 3 บ้านแม่ป๋ามใน หมู่ที่ 4 บ้านปางมะเยา, บ้านห้วยตะเคียน, บ้านห้วยคันโชด, ห้วยตะเคียน หมู่ที่ 11 บ้านปางมะกง, บ้านก้อดป่าบง, บ้านกัวไฮ, บ้านปางตองใน, บ้านปางตองนอก หมู่ที่ 12 บ้านแม่ มะกู๋,บ้านแม่ป๋ามนอก หมู่ที่ 16 บ้านห้วยน้ำริน จัดการศึกษาบนความหลากหลายเพราะมีนักเรียน หลากหลายชาติพันธุ์ นักเรียนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ผู้ปกครองเป็นลูกจ้างแรงงานต่างด้าวและกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 มีความแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สังคม และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร จำนวนนักเรียนของปีการศึกษา 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 389 คน ชาย 190 คน หญิง 199 คน บุคลากร ในสถานศึกษามีข้าราชการครู ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูและบุคลากร ทางการศึกษา จำนวน 19 คน บริเวณโรงเรียนมีพื้นที่ จำนวน 7 ไร่ มีอาคารเรียน จำนวน 4 หลัง อาคารประกอบ จำนวน 7 หลัง มีสนามฟุตบอล 1 สนาม สนามวอลเลย์บอล 1 สนาม สนามเซปัก ตะกร้อ จำนวน 1 หลัง โรงเรือนทำปุ๋ยหมักและเพาะเห็ด จำนวน 1 หลัง โรงเรือนเลี้ยงกบและเลี้ยง ไก่พันธุ์ไข่ จำนวน 1 หลัง และแปลงสวนเกษตร สวนสมุนไพร บ่อเลี้ยงปลา จำนวน 2 บ่อ (โรงเรียนบ้านปางมะเยา, 2561)

แผนภาพ 4.1 แผนผังโรงเรียนบ้านปางมะเยา

ที่มา: โรงเรียนบ้านปางมะเยา, 2561

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะ เป็นชุมชนชนบท ผู้คนมีอาชีพทำไร่ ทำสวน มีประชากรประมาณ 300 –400 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านคำ วัด และภูเขาล้อมรอบ อาชีพหลักของชุมชน คือ ทำไร่ ทำสวนคิดเป็นร้อยละ 89.99 ส่วนใหญ่นับถือศาสนา คริสต์ ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ การกินวอ ประชากรในหมู่บ้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ข้าว ข้าวโพด ถั่วเหลืองปลูกพืชอื่น ๆ และรับจ้างทั่วไป ฐานะของครอบครัวค่อนข้างยากจน เนื่องจากพื้นที่ในการให้บริการทางการศึกษาของโรงเรียนมีหลายหอย่อมบ้าน และแต่ละหอย่อมบ้านมีความแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี รวมถึงภาษาในการสื่อสาร จึงนับว่าเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการจัดบริการทางการศึกษา และการคมนาคมระหว่างหมู่บ้านหลายแห่งกับโรงเรียนเป็นระยะทางไกลและไม่สะดวกในการเดินทางและการติดต่อทำไคนัก เนื่องจากอยู่ในเขตพื้นที่ทุรกันดารสภาพปัญหาของชุมชนแต่ละหอย่อมบ้านมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือประสบปัญหาความแห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำและปัญหาความยากจน เนื่องจากไม่สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ดี พื้นที่ดินทำกินไม่สมบูรณ์ ประกอบกับพื้นฐานการศึกษาของคนในชุมชนค่อนข้างต่ำ ทำให้คุณภาพชีวิตของประชากรไม่ดี อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่มีประชากรต่างเผ่าพันธุ์อยู่หลายเผ่า มีวิถีชีวิต ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี แตกต่างกัน ทำให้พัฒนาการศึกษามีอุปสรรคมากพอสมควร เขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบ้านปางมะเขามีย่อยบ้าน 4 หมู่บ้าน 13 หอย่อมบ้าน เป็นที่ราบสูง 10 หอย่อมบ้าน เป็นพื้นที่ราบ 3 หอย่อมบ้านคือ หมู่ที่ 3 บ้านแม่ป๋าม หมู่ที่ 4 บ้านปางมะเข บ้านห้วยตะเคียน บ้านห้วยคันโชด หมู่ที่ 11 บ้านปางมะกง บ้านก้อตปางง บ้านกัวไฮ บ้านปางตองนอก บ้านปางตองใน หมู่ที่ 12 บ้านแม่ป๋ามนอก บ้านแม่ป๋ามใน บ้านห้วยน้ำริน บ้านแม่บะกู่ประตูดิน หอย่อมบ้านที่อยู่ไกลโรงเรียนมากที่สุด คือ หมู่บ้านปางตอง ห่างจากโรงเรียน 11 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านสุดท้ายที่ตั้งอยู่ในอำเภอเชียงดาว ที่มีเขตติดต่อกับอำเภอพร้าว ในเขตพื้นที่ที่โรงเรียนให้บริการทั้ง 13 หอย่อมบ้าน ผู้ปกครองในชนบทส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือบางคนออกกลางคัน หรือจบการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายเท่านั้น มีรายได้น้อยและมีอาชีพทำไร่ ทำสวน หรือรับจ้าง นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชนเผ่า มีหลากหลายชาติพันธุ์ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่จะเข้าศึกษาในโรงเรียนในหมู่บ้านหรือที่อยู่ใกล้บ้านที่สุดเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในครอบครัว ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็จบการศึกษาที่โรงเรียนบ้านปางมะเขด้วยเช่นกัน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพหลักคือ ทำไร่ ทำสวน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ ฐานะทางเศรษฐกิจ/รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัว 200,000 บาทต่อปี จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 4 คนนอกจากนี้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ หรือจบการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษา มีรายได้น้อยและมีอาชีพทำการเกษตร ทำไร่

อุตสาหกรรมครัวเรือน (สานก้วย) หรือรับจ้างรายวัน นักเรียนส่วนใหญ่จึงเข้าเรียนในโรงเรียนในหมู่บ้านเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็จบการศึกษาที่นั่น ในขณะที่ครอบครัวที่มีฐานะดี ก็จะส่งบุตรไปเรียนในโรงเรียนเอกชนในตัวเมืองของอำเภอเชียงดาว ในการศึกษาบริบทในพื้นที่ที่ศึกษา พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่อ่านเขียนไม่คล่องหรือบางคนอ่านไม่ออก เนื่องจากในชีวิตประจำวันไม่ได้ใช้หนังสือเป็นเวลานาน จึงไม่มีความสามารถที่จะสอนการบ้านให้กับบุตรหลานได้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงปล่อยให้บุตรหลานอ่านเขียนเพียงลำพัง และเนื้อหาในหนังสือมีความแตกต่างและห่างไกลจากสภาพบริบทที่แท้จริงจึงทำให้นักเรียนส่วนมากไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ค่อยใช้เวลาในการอ่านหนังสือและทำการบ้านมากนัก (โรงเรียนบ้านปางมะเข, 2561)

โอกาสของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านปางมะเข ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากชุมชน ผู้นำชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นอย่างดีในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนในทุกกิจกรรม อีกทั้งโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ล้อมรอบไปด้วยภูเขาจึงมีโอกาสดูได้รับความช่วยเหลือจากนักศึกษามหาวิทยาลัย นักเรียนจากโรงเรียนในตัวเมืองเชียงใหม่ ที่มาจัดกิจกรรมให้นักเรียน เช่น กิจกรรมวันเด็ก การเข้าค่ายอาสาพัฒนาโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กชาวเขาชนเผ่าต่าง ๆ จึงได้รับความช่วยเหลือจากชาวต่างชาติในการเดินทางมาโรงเรียน และให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนเป็นประจำทุกปี

ข้อจำกัดของโรงเรียน

การคมนาคมระหว่างหมู่บ้านหลายแห่งในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนเป็นระยะทางไกลและไม่สะดวกในการเดินทางและการติดต่อ เนื่องจากอยู่ในเขตพื้นที่ทุรกันดารสภาพปัญหาของชุมชนแต่ละห้วยหมู่บ้านซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เมื่อถึงเทศกาลประเพณีกินวอ ของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ จะส่งผลให้นักเรียนขาดเรียนติดต่อกันหลายวัน ประกอบกับงบประมาณในการพัฒนาการบริหารด้านวิชาการมีน้อย

ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนบ้านปางมะเข ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น รวมเฉลี่ย 8 สาระ เท่ากับ 65.91 ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย รวมเฉลี่ย 8 สาระ เท่ากับ 63.33 และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รวมเฉลี่ย 8 สาระเท่ากับ 65.48 ซึ่งกลุ่มสาระที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงสุดระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น คือ กลุ่ม

สาระสุขศึกษาและพลศึกษา ส่วนกลุ่มสาระที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำสุดระดับชั้น ประถมศึกษาตอนต้น คือ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ส่วนกลุ่มสาระที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนสูงสุดระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย คือ กลุ่มสาระศิลปะ ส่วนกลุ่มสาระที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนต่ำสุดระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย คือ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ และ กลุ่มสาระที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงสุดระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือ กลุ่มสาระ สุขศึกษาและพลศึกษา ส่วนกลุ่มสาระที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำสุดระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น คือ กลุ่มสาระภาษาไทย

วิสัยทัศน์

โรงเรียนพัฒนาคนให้มีทักษะชีวิตตามวิถีชุมชน ดำรงตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คู่สังคมอย่างมีคุณภาพ

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

ทิวทัศน์สวย รวยน้ำใจ วินัยงาม

อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

การทำความเคารพเป็นวินัยของเรา

พันธกิจ

1. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
2. ส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ

4. พัฒนาโรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

โดยชุมชนมีส่วนร่วม

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
2. ผู้เรียนมีทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพและเรียนรู้ตามความสนใจด้วยกิจกรรมการเรียนรู้

ที่ส่งเสริมทักษะชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลาย

4. โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาโดยชุมชนมีส่วนร่วม

กลยุทธ์

1. พัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM) และกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
2. พัฒนาระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
3. พัฒนาศักยภาพและการเรียนรู้ตามความสนใจด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลาย

เป้าประสงค์และตัวชี้วัดความสำเร็จ

เป้าประสงค์และตัวชี้วัดความสำเร็จมีรายละเอียดตามตารางที่ 4.1
ตารางที่ 4.1 แสดงเป้าประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงเรียนบ้านปางมะเยา

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	1. ร้อยละของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทุกกลุ่มสาระระดับดีขึ้นไป 2. ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 3. ร้อยละของนักเรียนที่มีน้ำหนักส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. ผู้เรียนมีทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1. ร้อยละของผู้เรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร 2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีมารยาทอ่อนน้อมถ่อมตนและมีระเบียบวินัย 3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ 4. ร้อยละของผู้เรียนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
	5. ร้อยละของผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่านและทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลาย
3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพและเรียนรู้ตามความสนใจด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลาย	1. ร้อยละของผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น คนตรี นาฏศิลป์ กีฬา ศิลปะ พื้นฐานอาชีพ เป็นต้น 2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาโดยชุมชนมีส่วนร่วม	1. ร้อยละของคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ที่มีความพึงพอใจต่อระบบการบริหารและระบบบริหารจัดการศึกษา 2. ร้อยละของการประชุมเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อปีการศึกษา 3. ร้อยละของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ต่อปีการศึกษา
	4. ร้อยละในการประชุมเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาต่อปีการศึกษา 5. ร้อยละของห้องปฏิบัติการ อาคารเรียน และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความเหมาะสม เพียงพอ และปลอดภัย 6. ร้อยละของสถานศึกษาจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาต่อปีการศึกษา 7. ร้อยละของสถานศึกษาจัดประชุมผู้ปกครองต่อปีการศึกษา

ที่มา : โรงเรียนบ้านปางมะเข้, 2561

2. การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียน บ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ในการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการขับเคลื่อนตามลำดับ ดังนี้

1. เชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ ณ โรงเรียนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับโรงเรียนเป้าหมายรวม 4 แห่ง คือ 1) โรงเรียนบ้านวังจ้อม 2) โรงเรียนบ้านปางมะเยา 3) โรงเรียนบ้านเมืองคอง 4) โรงเรียนบ้านแม่ฮื้อ
2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ โดยเชิญกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องทั้งโรงเรียนร่วมปฏิบัติการในครั้งนี้
3. เชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมูลนิธิศุภนิมิตฯ ณ รร.ศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่
4. นิเทศติดตามการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่
5. คณะครูโรงเรียนบ้านปางมะเยา ได้ดำเนินการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยงานวิจัย 2 เรื่อง คือ 1) การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ 2) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง ของโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการ PDCA
6. สรุปผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน ผู้อำนวยการ

สถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 19 คน สภานักเรียน จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 46 คน

ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสถานศึกษาได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ และในแต่ละด้านได้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาทั้ง 5 เรื่อง คือ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) เงื่อนไขความรู้ และ 5) เงื่อนไขคุณธรรม ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านนโยบายขององค์ประกอบด้านวิชาการ องค์ประกอบด้านงบประมาณ และองค์ประกอบด้านการบริหารทั่วไป

ในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการการบริหารสถานศึกษาโดยได้กำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดไว้ในแผนงานโครงการและแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการติดตามผลและรายงานผลแล้วนำผลการติดตามมาพัฒนานโยบาย แผนงาน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน และมีการจัดทำรายละเอียดโครงสร้างแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่ชัดเจน โดยอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใสและยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนมีความซื่อสัตย์ในการบริหารการเงิน บัญชี และการจัดซื้อจัดจ้าง สถานศึกษามีการใช้อาคารสถานที่อย่างประหยัด คุ่มค่า

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน องค์ประกอบด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษา มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และบูรณาการสู่การเรียนการสอน โดยมีการจัดกิจกรรมการสอนที่สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียนการสอน โดย

เน้นให้ผู้เรียนนำความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการขยายผลสู่การปฏิบัติในครอบครัว ชุมชน ของตนเอง อันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนอย่างมีสติปัญญาและยึดมั่นในทางสายกลาง และดำเนินชีวิตด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อดทน เอื้ออาทร รับผิดชอบ และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตลอดจนรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย ส่วนด้านพัฒนาคุณภาพ จัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์สภาพความต้องการ ความจำเป็นของสถานศึกษา เพื่อวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนตามความรู้ ความสนใจ และศักยภาพของแต่ละคน และยังมีการประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษากับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น และนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป มีการจัดทำและเสนอของบประมาณตามความเหมาะสมและความต้องการที่แท้จริง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษา

3. ด้านการพัฒนาบุคลากร มี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบด้านกิจกรรมนักเรียน และองค์ประกอบด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและสาธารณะประโยชน์

ในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ พบว่า มีการวางแผนอัตราค่าจ้างตามความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา และมีการกำหนดหลักสูตรการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนมีความยุติธรรมในการขอเลื่อนตำแหน่ง รวมทั้ง มีความเสมอภาคในการได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ

4. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ ด้านการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านการติดตามและขยายผลด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

4.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวภาษา ถือว่าเป็นกิจกรรมหลักที่มีกิจกรรมย่อย ๆ เสริมเข้ามาอีก เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การรักษาสีแกวัล้อม ซึ่งช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้มากมาย และในกิจกรรมดังกล่าวโรงเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในกระบวนการต่าง ๆ อย่างผสมกลมกลืน เช่น การเข้าค่ายที่โรงเรียนตัวเองหรือในชุมชนตัวเอง

เป็นไปตามหลักความมีเหตุผล ความพอประมาณ (ความเหมาะสม) ไม่ต้องเดินทาง (ไม่ต้องใช้น้ำมัน) ไม่ต้องตัดไม้มาทำค่ายพักแรม เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

4.2 กิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการประหยัดคอดอม มีการปฏิบัติจริงจัง โดยได้ดำเนินการมาก่อนหลายปีแล้ว จึงเป็นกิจกรรมที่ยั่งยืนส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของครู นักเรียน และได้ขยายผลไปยังชุมชน ซึ่งเป็นการส่งเสริมทั้งการออมและการทำบุญจึรับจ่าย ส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าของข้าว ไม่กินทิ้งกินขว้าง

4.3 กิจกรรมที่เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการสอนให้นักเรียนเป็นผู้มีจิตอาสาและดำเนินวิถีชีวิตที่พอเพียง นับเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนทั้งเรื่องคุณธรรม วัฒนธรรม และด้านสังคมเป็นอย่างดี มีชมรมคัดแยกขยะ เป็นต้น

4.4 กิจกรรมการสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกิจกรรมใหญ่ที่มีกิจกรรมคอยสนับสนุนมากมาย มีการดำเนินการได้ผลดี เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มีเครือข่ายผู้ปกครอง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูกับผู้ปกครอง กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม ฝึกเด็กให้มีจิตอาสาพึ่งพาตนเองและดูแลผู้อื่น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ทุกกิจกรรมโรงเรียนสามารถอธิบายตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขได้ เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม ก็เข้าค่ายในวัดใกล้บ้าน เหตุผล คือ ให้เกิดการประหยัด ความพอประมาณในระยะเวลา ไม่ให้มากเกินไป น้อยเกินไป พอเหมาะ สกกับนิสัยของนักเรียน ส่วนภูมิคุ้มกันมีปรากฏชัดในชื่อโครงการ เพราะเป็นการฝึกคุณธรรม ซึ่งก็คือภูมิคุ้มกันชีวิตในทุก ๆ ด้าน เช่น สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ นักเรียนก็จะเกิดองค์ความรู้ในหลักธรรม และนำมาปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง ด้วยความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ถือว่าเป็นเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมโดยปริยาย

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้าน สถานศึกษา ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลากรของสถานศึกษาและด้านผู้เรียน ผลลัพธ์ของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ดังนี้คือ

5.1 สถานศึกษา

5.1.1 สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนและชุมชน

1. สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้จริง และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. สถานศึกษาสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษา

5.2.1 มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง

5.2.2 ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

5.2.3 สามารถถ่ายทอดประสบการณ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในสถานศึกษา และมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

5.2.4 มีการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่ภายนอก

5.3 บุคลากรของสถานศึกษา

5.3.1 มีความรู้ความเข้าใจและอธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกต้อง สามารถจัดการเรียนรู้ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนเห็นผลชัดเจน

5.3.2 จัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.3.3 อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์

5.3.4 รู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

5.3.5 ดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์และมีการแบ่งปัน สามัคคี ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง

5.4 ผู้เรียน

5.4.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา

5.4.2 ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/ เศรษฐกิจ

5.4.3 ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5.4.4 มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ภายนอกสถานศึกษา

5.4.5 มีระเบียบวินัยในการเรียน การทำกิจกรรมในโรงเรียน อาทิ กิจกรรมหน้าเสาธง การทำความสะอาดห้องเรียนและเขตรับผิดชอบ มีวินัยในการรับประทานอาหาร

5.4.6 มีสติปัญญาในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จากครูและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

5.5 คณะกรรมการสถานศึกษา

5.5.1 รับรู้การขับเคลื่อน มีความสนใจและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

5.5.2 เห็นคุณค่าและศรัทธาในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

5.5.3 สนับสนุนกิจกรรมการขับเคลื่อนและขยายผลหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

5.6 ชุมชน

ให้การยอมรับและเห็นคุณค่าในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและให้ความร่วมมือในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากการดำเนินการทั้ง 5 ด้านดังกล่าวแล้วการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ควรมีการดำเนินการเพิ่มเติมอีก 2 ด้าน คือ

1. การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทาง ดังนี้ 1) ร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน 2) ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 3) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา และ 4) ส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่บ้านและสถานที่อื่น ๆ

2. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.1 ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก 1) ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน 3) การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และ 4) ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกหรือผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วน

2.2 ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอนและ กิจกรรมการดำเนินการในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบการบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์

2.3 จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยใน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

1. สภาพบริบทของสถานศึกษา

โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยใน ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 บ้านแม่ฮ้อยใน ตำบลแม่ฮ้อย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดทำการสอน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 จนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเขตพื้นที่บริการ 1 หมู่บ้าน 1 หย่อมบ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 8 บ้านแม่ฮ้อยใน ตำบลแม่ฮ้อย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ หย่อมบ้านชาวไทยภูเขาเผ่าลื้อ จัดการศึกษาบนความหลากหลายเพราะมีนักเรียนหลากหลายชาติพันธุ์ เช่น คนไทยพื้นเมือง ดารอั้ง ไทยใหญ่ ชาวไทยภูเขาเผ่าลื้อ เป็นต้น นักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยใน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่ผู้ปกครองเป็นลูกจ้างแรงงานต่างด้าวและกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 มีความแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สังคม และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร จำนวนนักเรียนของปีการศึกษา 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 174 คน ชาย 84 คน หญิง 90 คน บุคลากรในสถานศึกษามีข้าราชการครู ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 11 คน บริเวณโรงเรียนมีพื้นที่ จำนวน 7 ไร่ มีอาคารเรียน จำนวน 2 หลัง อาคารประกอบ จำนวน 3 หลัง มีสนามฟุตบอล 1 สนาม สนามซอฟบอล 1 สนาม สนามวอลเลย์บอล 1 สนาม สนามเซปักตะกร้อ จำนวน 1 หลัง โรงเรือนทำปุ๋ยหมักและเพาะเห็ด จำนวน 1 หลัง โรงเรือนเลี้ยงกบและเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ จำนวน 1 หลัง และแปลงสวนเกษตร จำนวน 3 แปลง (โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยใน, 2560)

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะ เป็นชุมชนชนบท ผู้คนมีอาชีพ มีน้ำใจที่ดี มีประชากรประมาณ 1,500 คน ประกอบไปด้วยคนไทยพื้นเมืองและกลุ่มชาติพันธุ์ หากจำแนกโดยสัดส่วนจะเป็นคนไทยพื้นเมือง ร้อยละ 70 เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ร้อยละ 30 ประกอบด้วยเผ่าลือซอ มูเซอ ไทใหญ่ ปะหล่อง บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ บ้านเรือนผู้คนในชุมชนร้านค้า วัด และภูเขาล้อมรอบ ประชากรในหมู่บ้านและห้วยมบ้าน คนไทยพื้นเมืองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักการทำสวนกระเทียม สวนมะม่วง สวนยางพารา และกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพหลักคือรับจ้างขายแรงงานทั่วไป ฐานะทางเศรษฐกิจในชุมชนมีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว (ครอบครัวละประมาณ 4 คน) ต่อปี ประมาณ 5,000 บาท นับว่าคนในชุมชนของเขตพื้นที่บริการมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับฐานะค่อนข้างยากจน ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาหมดไปกับการประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวทำให้ไม่มีเวลาที่จะส่งเสริมด้านการศึกษาให้แก่บุตรหลานซึ่งอยู่ในวัยเรียน และผู้ปกครองนักเรียนบางส่วนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามา ทำให้มีปัญหาทางด้านการสื่อสาร หลักฐานทางข้อมูลเด็ก และเกิดปัญหาเด็กย้ายที่เรียนตามผู้ปกครองบ่อยครั้ง ระดับการศึกษาของคนในชุมชน คนไทยพื้นเมืองส่วนใหญ่จะจบการศึกษาระดับประถมศึกษา สำหรับชาวบ้านที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เกือบทั้งหมดจะอ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือไม่ได้เพราะไม่ได้รับการศึกษา แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีความแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมประเพณี รวมถึงภาษาในการสื่อสาร จึงนับว่าเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการจัดบริการทางการศึกษาและการคมนาคมระหว่างหมู่บ้านหลายแห่งกับ โรงเรียนเป็นระยะทางไกลและไม่สะดวกในการเดินทางและการติดต่อหาใคร่ เนื่องจากอยู่ในเขตพื้นที่ทุรกันดาร สภาพปัญหาของชุมชนหมู่บ้านหลักละห้วยมบ้านมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือประสบปัญหาความแห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำและปัญหาความยากจน เนื่องจากไม่สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ดี พื้นที่ดินทำกินไม่สมบูรณ์ ประกอบกับพื้นฐานการศึกษาของคนในชุมชนค่อนข้างต่ำ ทำให้คุณภาพชีวิตของประชากรไม่ดี อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่มีประชากรต่างเผ่าพันธุ์อยู่หลายเผ่า มีวิถีชีวิต ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี แตกต่างกัน ทำให้พัฒนาการศึกษามีอุปสรรคมากพอสมควร ศาสนาที่นับถือ นับถือศาสนาพุทธ และผี ประเพณีในชุมชนเป็นประเพณีประจำท้องถิ่นของภาคเหนือไทยโดยทั่วไป กลุ่มชาติพันธุ์จะมีเทศกาลประเพณีกินวอในวันขึ้นปีใหม่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ หรือจบการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษา มีรายได้น้อยและมีอาชีพทำการเกษตร ทำสวน อดสาหกรรมครัวเรือน (สานก๊วย) หรือรับจ้างรายวัน นักเรียนส่วนใหญ่จึงเข้าเรียนในโรงเรียนในหมู่บ้านเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็จบการศึกษาที่นั่น ในขณะที่ครอบครัวที่มีฐานะดี ก็จะส่งบุตรไปเรียนในโรงเรียนเอกชนในตัวเมืองของอำเภอเชียงดาว ในการศึกษาบริบทในพื้นที่ศึกษา พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่อ่านเขียนไม่คล่องหรือบางคนอ่านไม่

ออก เนื่องจากในชีวิตประจำวันไม่ได้ใช้หนังสือเป็นเวลานาน จึงไม่มีความสามารถที่จะสอน การบ้านให้กับบุตรหลานได้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงปล่อยให้บุตรหลานอ่านเขียนเพียงลำพัง และ เนื้อหาในหนังสือมีความแตกต่างและห่างไกลจากสภาพบริบทที่แท้จริงจึงทำให้นักเรียนส่วนมาก ไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ค่อยใช้เวลาในการอ่านหนังสือและทำการบ้านมากนัก ความสัมพันธ์ของ สถานศึกษากับชุมชน โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน เป็นสถานศึกษาของรัฐ นอกจากจะมีพันธกิจในการ จัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่เขตบริการ แล้ว โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน ยังทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมใน การให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชน อาทิเช่น เป็นแหล่งเรียนรู้ซึ่งเป็นต้นแบบส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับโรงเรียนเครือข่ายและชุมชน เป็นแหล่งส่งเสริมกิจกรรมรักการอ่านของเยาวชน เป็นแหล่งใน การจัดประชุม อบรมเพื่อพัฒนาชาวบ้านในชุมชนในเรื่องต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (โรงเรียน บ้านแม่ฮ้อยโน, 2560)

โอกาสของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นอย่างดีในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนในทุกกิจกรรม อีกทั้ง โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ล้อมรอบไปด้วยภูเขาจึงมีโอกาสดูได้รับความช่วยเหลือจากนักศึกษามหาวิทยาลัย นักเรียนจากโรงเรียนในตัวเมืองเชียงใหม่ ที่มาจัดกิจกรรมให้แก่นักเรียน เช่น กิจกรรมวันเด็ก การเข้าค่ายอาสาพัฒนาโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กชาวเขาชนเผ่าต่าง ๆ จึงได้รับความช่วยเหลือจากชาวต่างชาติในการเดินทางมาโรงเรียน และให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนเป็นประจำทุกปี

ข้อจำกัดของโรงเรียน

การคมนาคมระหว่างหมู่บ้านหลายแห่งในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนเป็นระยะทางไกลและไม่สะดวกในการเดินทางและการติดต่อ เนื่องจากอยู่ในเขตพื้นที่ทุรกันดารสภาพปัญหาของชุมชนหมู่บ้านหลักและหย่อมบ้านจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เมื่อถึงเทศกาลประเพณีกินวอของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ จะส่งผลให้นักเรียนขาดเรียนติดต่อกันหลายวัน ประกอบกับงบประมาณในการพัฒนาการบริหารด้านวิชาการมีน้อย

ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับสถานศึกษา ร้อยละของนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ 3 ขึ้นไป ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2560 ของ

โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน คือ ภาษาไทย 64% คณิตศาสตร์ 64% วิทยาศาสตร์ 71% ภาษาอังกฤษ 46% สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม 71% การงานอาชีพและเทคโนโลยี 85% ศิลปะ 89% สุขศึกษาและพลศึกษา 90% (รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2560: 7) และผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ(NT) ประจำปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ย ร้อยละผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ(NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประจําการศึกษา 2560 ด้านภาษา คะแนนเฉลี่ยร้อยละของโรงเรียน 45.43 คะแนนเฉลี่ยร้อยละของระดับเขตพื้นที่ 51.94 คะแนนเฉลี่ยร้อยละของระดับประเทศ 52.67 ด้านคำนวณ คะแนนเฉลี่ยร้อยละของโรงเรียน 43 คะแนนเฉลี่ยร้อยละของระดับเขตพื้นที่ 38.38 คะแนนเฉลี่ยร้อยละของระดับประเทศ 37.75 ด้านเหตุผล คะแนนเฉลี่ยร้อยละของโรงเรียน 50.43 คะแนนเฉลี่ยร้อยละของระดับเขตพื้นที่ 44.49 คะแนนเฉลี่ยร้อยละของระดับประเทศ 45.31 เฉลี่ยทั้ง 3 ด้าน คะแนนเฉลี่ยร้อยละของโรงเรียน 46.29 คะแนนเฉลี่ยร้อยละของระดับเขตพื้นที่ 44.94 คะแนนเฉลี่ยร้อยละของระดับประเทศ 45.24 (รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2560: 8) และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน(O-NET) ประจำปีการศึกษา 2560 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาภาษาไทย ระดับคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียน 37.20 คะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด 46.71 คะแนนเฉลี่ยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 45.29 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 46.58 รายวิชาคณิตศาสตร์ ระดับคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียน 32.50 คะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด 41.06 คะแนนเฉลี่ยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 38.76 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 40.47 รายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียน 38.56 คะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด 39.25 คะแนนเฉลี่ยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 38.13 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 39.12 รายวิชาภาษาอังกฤษ ระดับคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียน 27.08 คะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด 37.66 คะแนนเฉลี่ยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 32.73 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 36.34 (รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2560: 14)

วิสัยทัศน์

“โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต ทักษะพื้นฐานทางอาชีพ มีคุณธรรมและสามารถดำรงตนบนทางวิถีพอเพียง”

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

“วิถีแม่ฮ้อโน วิถีงาม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

“พึ่งตน เกื้อบอมน น้อมนำวิถีพอเพียง”

1. พึ่งตน หมายถึง ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะชีวิตในการดำรงตน ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็นตามความเหมาะสมของวัยและมีทักษะพื้นฐานทางการประกอบอาชีพ
2. เกื้อบอมน หมายถึง ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการประหยัด สามารถเก็บเงินออมทรัพย์จากการหารายได้ระหว่างเรียนและการขยัน อดออมเพื่อการใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น
3. น้อมนำวิถีพอเพียง หมายถึง ส่งเสริมให้นักเรียนดำรงตนด้วยความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และมีความรู้ คู่คุณธรรม

พันธกิจ

1. ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของตนเองให้มีทักษะวิชาการ และทักษะการดำรงชีวิตตามความเหมาะสมของวัย
2. ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีลักษณะนิสัยการเก็บออม ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น
3. ส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางอาชีพ มีคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์

1. นักเรียนมีทักษะวิชาการ การอ่านออก เขียนได้และคิดเลขเป็น ตามความเหมาะสมของวัย
2. นักเรียนมีคุณลักษณะนิสัยการเก็บออมอย่างสม่ำเสมอ
3. นักเรียนมีทักษะพื้นฐานทางอาชีพ มีทักษะการดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ของโรงเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาตามศักยภาพของนักเรียนให้มีทักษะวิชาการและทักษะการดำรงชีพตามความเหมาะสมของวัย

กลยุทธ์

- 1.1 ส่งเสริมให้คณะครูและนักเรียนจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning
- 1.2 ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบ STEM ศึกษา และ Project Best Learning
- 1.3 ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็นตามความเหมาะสม

ของวัย

- 1.4 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนรายบุคคล
- 1.5 ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการศึกษาอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับการจัดการศึกษา

ในศตวรรษที่ 21

- 1.6 สนับสนุนการใช้ PLC เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคูณลักษณะนิสัยการเก็บออมอย่างเป็นระบบ

กลยุทธ์

- 2.1 ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีนิสัยรักการออมอย่างสม่ำเสมอ
- 2.2 สนับสนุนระบบธนาคารโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ครบวงจร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะพื้นฐานทางอาชีพตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์

- 3.1 ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีทักษะพื้นฐานทางอาชีพสู่ชีวิตตามสภาพบริบท
- 3.2 สนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับชั้น
- 3.3 สนับสนุนให้นักเรียนมีรายได้ในระหว่างเรียน
- 3.4 สนับสนุนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผลิตผลทางการเกษตรในโรงเรียน

ของชุมชน

ตารางที่ 4.2 แสดงเป้าประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. นักเรียนมีทักษะวิชาการ การอ่านออก เขียนได้และคิดเลขเป็น ตามความเหมาะสมของวัย	1. ร้อยละของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทุกกลุ่มสาระระดับดีขึ้นไป 2. ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 3. ร้อยละของนักเรียนที่มีน้ำหนักส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. นักเรียนมีคุณลักษณะนิสัยการเก็บออมอย่างสม่ำเสมอ	1. ร้อยละของผู้เรียนที่มีคุณลักษณะ นิสัยการเก็บออมอย่างสม่ำเสมอ 2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีนิสัยในการเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย 3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีนิสัยประหยัดและเก็บออม
3. ส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางอาชีพ มีคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1. ร้อยละของผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางอาชีพ เช่น การเลี้ยงกบ เป็นต้น 2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน, 2560

2. การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ในการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการขับเคลื่อนตามลำดับดังนี้

1. เชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ประถมศึกษาเขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ ณ โรงเรียนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับโรงเรียนเป้าหมายรวม 4 แห่ง คือ 1) โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยใน 2) โรงเรียนบ้านวังจ้อม 3) โรงเรียนบ้านปางมะเยา 4) โรงเรียนบ้านเมืองคอง

2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยเชิญกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องทั้งโรงเรียนร่วมปฏิบัติการในครั้งนี้

3. เชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมูลนิธิสฤตคุณ ณ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่

4. นิเทศติดตามการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

5. คณะครูโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยใน ได้ดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการจัดทำโครงการ “วิถีแม่ฮ้อยใน วิถีงาม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และกิจกรรมความมหัศจรรย์แห่งก้อนดินของกลุ่ม “เด็กดิน” แม่ฮ้อยใน ทำให้โรงเรียนเกิดการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับไปสู่การคัดเลือกเป็นสถานศึกษาพอเพียง “รางวัลสูงสุดระดับชาติสถานศึกษาพอเพียง ที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (สปเล.)” ปี 2560 ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ

6. สรุปผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูจำนวน 11 คน นักเรียนจำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 29 คน

ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสถานศึกษาได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ และในแต่ละด้านได้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาทั้ง 5 เรื่อง คือ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) เงื่อนไขความรู้ และ 5) เงื่อนไขคุณธรรม ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านนโยบายขององค์ประกอบด้านวิชาการ องค์ประกอบด้านงบประมาณ และองค์ประกอบด้านการบริหารทั่วไป

ในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการการบริหารสถานศึกษาโดยได้กำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดไว้ในแผนงานโครงการและแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการติดตามผลและรายงานผลแล้วนำผลการติดตามมาพัฒนานโยบาย แผนงาน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน และมีการจัดทำรายละเอียดโครงสร้างแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่ชัดเจน โดยอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใสและยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนมีความซื่อสัตย์ในการบริหารการเงิน บัญชี และการจัดซื้อจัดจ้าง สถานศึกษามีการใช้อาคารสถานที่อย่างประหยัด คุ่มค่า

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน องค์ประกอบด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษา มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และบูรณาการสู่การเรียนการสอน โดยมีการจัดกิจกรรมการสอนที่สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการขยายผลสู่การปฏิบัติในครอบครัว ชุมชน ของตนเอง อันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนอย่างมีสติปัญญาและยึดมั่นในทางสายกลาง และดำเนินชีวิตด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อดทน เอื้ออาทร รับผิดชอบ และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตลอดจนรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย ส่วนด้านพัฒนาคุณภาพ จัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์สภาพความต้องการ ความจำเป็นของสถานศึกษา เพื่อวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนตามความรู้ ความสนใจ และศักยภาพของแต่ละคน และยังมีการประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษากับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น และนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ต่อไป มีการจัดทำและเสนอของบประมาณตามความเหมาะสมและความต้องการที่แท้จริง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษา

3. ด้านการพัฒนานักลากร มี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบด้านกิจกรรมนักเรียน และองค์ประกอบด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและสาธารณะประโยชน์

ในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ พบว่า มีการวางแผนอัตรากำลังตามความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา และมีการกำหนดหลักสูตรการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนมีความยุติธรรมในการขอเลื่อนตำแหน่ง รวมทั้ง มีความเสมอภาคในการได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ

4. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ ด้านการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านการติดตามและขยายผลด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

4.1 โครงการ “วิถีแม่ฮ้อใน วิถีงาม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” กิจกรรมของโครงการมี 3 กิจกรรมคือ (1) กิจกรรม“สวนหลังบ้าน ลานพอเพียง” (2) กิจกรรม “คันฮ้อ พอเพียง” ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

จากปัญหาที่โรงเรียนได้ตระหนักซึ่งเกิดขึ้นจากการที่คนในชุมชนมีความแตกต่างกันทางสังคม ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน เช่น วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของชนเผ่า กลุ่มชาติพันธุ์ และคนไทยพื้นเมือง โรงเรียนจึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์บางประการ เช่น ความเป็นพลเมืองไทย ความปรองสมานฉันท์ ความมีจิตสาธารณะ เป็นต้น โดยนำมาเป็นแนวทางที่จะพัฒนาโรงเรียนศรีตำบลของโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อใน มาใช้เป็นแนวทางที่จะพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อใน และปัญหาอีกประการหนึ่งของคนในชุมชนคือ เรื่องสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่ เนื่องจากสภาพบ้านเรือนของกลุ่มชนเผ่าและชาติพันธุ์เป็นที่อยู่ในลักษณะสภาพชั่วคราวขาดแคลนปัจจัยการดำรงชีวิต ทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพของนักเรียนทางโรงเรียนจึงได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา นักเรียนและโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อใน ตามขอบเขตของสภาพแวดล้อมและบริบทของของชุมชนในชื่อโครงการ “วิถีแม่ฮ้อใน วิถีงาม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ขึ้น โดยความมุ่งหมาย วิถี

แม่औใน หมายถึง การดำเนินชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่औในและคนในชุมชนบ้านแม่औในภายในบริบทสภาพแวดล้อมของชุมชน เพื่อสามารถดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข วิถีงาม หมายถึง การพัฒนาหลักในการดำเนินชีวิต การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เพื่อส่งผลต่อคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน โดยพัฒนาวิถีงาม 3 วิถี ได้แก่

- 1) **วิถีการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** เป็นการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ ให้นักเรียนและชุมชนได้ศึกษาทดลองปฏิบัติ จัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดกิจกรรมส่งเสริมการออมทรัพย์ของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียน บุคลากรและชุมชน มีวิถี ดำรงตนร่วมกับผู้อื่นในสังคมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) **วิถีคุณธรรม** เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเน้นคุณธรรมที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน ที่จะช่วยพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนเป็นพิเศษในบริบทของชุมชนบ้านแม่औใน ได้แก่ (1) **ความมีวินัยในตนเอง** ความมีวินัยในตนเองเป็นบ่อเกิดแห่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ อีกหลายประการ จากการวิเคราะห์ ผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมนักเรียนพบว่า เด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่औใน ยังขาดความมีวินัยในตนเอง ทั้งระเบียบวินัยนักเรียน ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองและความใส่ใจในหน้าที่การเรียนของตนเอง เป็นต้น ดังนั้น จึงควรส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง เป็นคุณธรรมประการแรก เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนฝึกจนเป็นนิสัยส่วนตน อีกทั้งยังส่งผลต่อชุมชน สังคมต่อไป (2) **ความซื่อสัตย์ เสียสละ** เนื่องจากโรงเรียนบ้านแม่औในได้รับการคัดเลือกให้เป็นเครือข่ายโรงเรียนสุจริต ซึ่งคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ เสียสละเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้กับเด็กนักเรียน เพราะเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่จะทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ไม่มีคอร์รัปชันในสังคม ประเทศชาติก็จะเจริญรุ่งเรืองต่อไป (3) **ความปรองดอง สมานฉันท์** ในสังคมไทยปัจจุบัน ความปรองดอง สมานฉันท์ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญ ที่ควรปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กให้เป็นนิสัยที่ดีจนเติบโต และเนื่องจากโรงเรียนบ้านแม่औใน มีนักเรียนที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม จนบางครั้งมีการแบ่งแยกกลุ่มชาติพันธุ์ และเกิดปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งกันจนบานปลายไปถึงกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง ดังนั้น ทางโรงเรียนบ้านแม่औใน จึงจำเป็นต้องเน้นความปรองดอง สมานฉันท์ เพื่อให้ทุกคนทุกกลุ่มสามารถอยู่ร่วมกันในชุมชนได้อย่างสงบสุข
- (4) **ความเป็นพลเมืองไทยที่ดี** เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กลูกหลานของแรงงานข้ามชาติ เด็กชาวไทยภูเขา และเด็กชนเผ่าที่อพยพมาอยู่ในพื้นที่ของชุมชน เด็กและผู้ปกครองส่วนใหญ่เรียนรู้วิถีชีวิตประจำวัน ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณี กฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ จากชุมชนและสังคมบ้าง บางเรื่องไม่เคยทราบมาก่อน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนด้านความเป็นพลเมืองไทยที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อจะได้อบรม ชี้นำแนวทาง ข้อควรปฏิบัติ กฎ กติกา มารยาททางสังคม

วัฒนธรรมอันดีงามและการปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองไทยที่ดีทำให้ลดปัญหาทางสังคมและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันตามแนวทางของประชาคมอาเซียน (5) ความจิตสาธารณะ ความจิตสาธารณะ เป็นค่านิยมที่พึงประสงค์อีกประการหนึ่งที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติจนเป็นนิสัยส่วนตัว และจากผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน พบว่า นักเรียนบางกลุ่มบางชนเผ่ายังขาดความมีจิตสาธารณะ ดังนั้น ทางโรงเรียนจึงจำเป็นต้องส่งเสริมกิจกรรมความมีจิตสาธารณะให้กับนักเรียนเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับชุมชน สังคมต่อไป 3) วิธีการออม เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการออม รู้จักคิด รู้จักใช้จ่ายอย่างมีสติ การออมทรัพย์ เป็นการเก็บเงินไว้เพื่อใช้จ่ายในวันข้างหน้า เพื่อซื้อสิ่งที่ต้องการตามที่ได้ตั้งจุดประสงค์และวางแผนไว้ การออมทรัพย์เกิดจากการเก็บสะสมเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายที่ละเล็กละน้อยเป็นการชะลอการใช้จ่ายเงินซึ่งจำนวนเงินที่ออมคือส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ สำหรับสิ่งจูงใจในการออม คือ เป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต ซึ่งได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอน จึงก่อให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะออมมากขึ้น เป้าหมายของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความต้องการเป็นสำคัญ เป้าหมายในการออมที่แตกต่างกันเป็นสิ่งกำหนดให้จำนวนเงินที่ออมและระยะเวลาในการออมทรัพย์แตกต่างกัน ซึ่งในทางทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์แล้ว ปกติควรจะเก็บออมร้อยละ 10 ของรายได้ที่ได้รับ แต่มิใช่เป็นกฎตายตัว จำนวนเงินออมจะมากน้อยเท่าไรขึ้นอยู่กับรายได้และความรับผิดชอบของครอบครัวต่อสมาชิกในครอบครัว หากรายได้ที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะตัวก็สามารถเก็บออมได้ในอัตราสูงเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงก็จะมีผลต่อการออม และ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม กิจกรรมของโครงการมี 3 กิจกรรมคือ (1) กิจกรรม“สวนหลังบ้าน ลานพอเพียง” (2) กิจกรรม“ต้นอ้อ พอเพียง” ดังมีรายละเอียดของกิจกรรมดังนี้

4.1.1 กิจกรรม“สวนหลังบ้าน ลานพอเพียง”

โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ และการบริหาร โดยใช้หลักการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมให้เด็กนักเรียนรู้จักการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและรู้เท่าทันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของสังคม ส่งเสริม พัฒนาวิธีการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของเศรษฐกิจพอเพียงและการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ ให้ผู้เรียนและชุมชนได้ศึกษา ทดลองปฏิบัติ มีการจัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมส่งเสริมการออมของนักเรียนเพื่อให้นักเรียน บุคลากรและชุมชน มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ดำรงตนร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างเหมาะสม และทางโรงเรียนยังได้นำแนวทางการพัฒนาโรงเรียนศรีตำบล มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพของนักเรียนด้วย กิจกรรมสวนหลังบ้าน ลานพอเพียง เป็นกิจกรรมฝึกทักษะอาชีพทางการเกษตรเบื้องต้น เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของอาชีพในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของชุมชนที่เป็นชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง และอาชีพเกษตรกรรมที่สร้างรายได้และชื่อเสียงให้กับชุมชนทั้งอาชีพการปลูกพริก กระเทียม มะม่วง ลำไยและยางพารา อีกทั้งโรงเรียนก็ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียน “สถานศึกษาพอเพียง” โดยทางโรงเรียนได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะทางเกษตรกรรมแบบพอเพียง โดยจัดศูนย์การเรียนรู้ทางการเกษตรกรรมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ทั้งการปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ ปลูกไม้ผล ไม้เศรษฐกิจ การเพาะเห็ดและการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ เพื่อนำสู่โครงการอาหารกลางวัน และส่งขายผู้ตลาดในชุมชนให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว ผักบุ้ง ถั่วฝักยาว ข่า ตะไคร้ การเลี้ยงไก่ไข่ เลี้ยงปลา กุ้ง เลี้ยงกบ เพาะเห็ดนางฟ้า ปลูกมะนาว ะอม ข้าวโพด ถั่ว และการทำปุ๋ยหมัก โดยการแบ่งหน้าทำงานในส่วนให้นักเรียนในแต่ละระดับชั้นรับผิดชอบกิจกรรมดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รับผิดชอบกิจกรรมปลูกผักบุ้ง ผักกาด ผักกวางตุ้งในแปลง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 รับผิดชอบกิจกรรมปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ เช่น ปลูกพืชผัก

ในกระถางยางรถยนต์ เพาะต้นอ่อนทานตะวัน ถั่ว

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 รับผิดชอบกิจกรรมเพาะเห็ดนางฟ้า กาแฟ ดูแลสวนมะนาว

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รับผิดชอบกิจกรรมปลูกข้าวในบ่อซีเมนต์ ปลูกชะอม เลี้ยงกบนา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รับผิดชอบกิจกรรมการปลูกข้าวโพด ข่า ตะไคร้ ดูแลต้นมะม่วง

ต้นมะพร้าว

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รับผิดชอบกิจกรรมเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ ผลิตปุ๋ยก้นดินหมักจิ้งจก

โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยใน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณโครงการเงินกองทุนหมุนเวียนส่งเสริมผลผลิตเพื่อโครงการอาหารกลางวันจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 120,000 บาท และงบประมาณสนับสนุนโครงการผลผลิตอาหารกลางวันของโรงเรียนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สาขาเชียงดาว จำนวน 40,000 บาท โดยทางโรงเรียนได้นำเองงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนมาใช้ในการดำเนินงานกิจกรรมทางการเกษตรของโรงเรียน ผลผลิตส่วนหนึ่งนำไปใช้ในโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน และอีกส่วนหนึ่งนำไปจำหน่าย และแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สร้างรายได้ให้กับนักเรียนต่อไป

4.1.2 กิจกรรม“ต้นอ้อ พอเพียง”

โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน ได้ส่งเสริมและพัฒนากิจการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง ตามนโยบายการบริหารโรงเรียนและนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่ตามโครงการการคัดเลือกผลงานวิธีปฏิบัติที่ดี(Best Practices) “1 โรงเรียน 1 อาชีพ 1 ผลิตภัณฑ์” เพื่อเป็นการดำเนินการต่อยอดกิจกรรมเกษตรพอเพียงของโรงเรียนที่ใช้พื้นที่ด้านหลังโรงเรียนในการทำการเกษตรแบบผสมผสาน บนพื้นฐานและฐานการผลิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ผลผลิตทางการเกษตรจากกิจกรรมเกษตรพอเพียงของโรงเรียนมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ออกจำหน่ายให้แก่คนในชุมชน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และพัฒนาต่อยอดเป็นอาชีพที่สุจริตในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถหารายได้ระหว่างเรียน เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เป็นการต่อยอดจากการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียนในโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโน แล้วให้นักเรียนเชื่อมโยงถึงผู้ประกอบการชุมชน รวมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมให้คนในชุมชนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมตามบริบทของชุมชน

กิจกรรม “ต้นอ้อ พอเพียง” เป็นกิจกรรมที่ฝึกทักษะทางอาชีพการแปรรูปผลผลิตจากการดำเนินกิจกรรม “สวนหลังบ้าน ลานพอเพียง” เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักเห็นความสำคัญของอาชีพในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน

ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากกิจกรรมสวนหลังบ้าน ลานพอเพียงทางโรงเรียนได้นำมาพัฒนาต่อยอดโดยการแปรรูปผลผลิตต่าง ๆ โดยแบ่งหน้าที่ให้นักเรียนแต่ละชั้นเรียนต้องรับผิดชอบเพื่อนำออกจำหน่ายตามความรับผิดชอบแต่ละห้องเรียนดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รับผิดชอบผลิตภัณฑ์กล้วยคองน้ำผึ้ง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 รับผิดชอบผลิตภัณฑ์มะนาวดอง 3 รส

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 รับผิดชอบผลิตภัณฑ์มะนาวดองน้ำผึ้ง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รับผิดชอบผลิตภัณฑ์สมุนไพรชาสมุนไพร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รับผิดชอบผลิตภัณฑ์น้ำพริกข่าปลาตุ๋น

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 รับผิดชอบผลิตภัณฑ์สเปรย์มะกรูดไล่ยุง และกระเทียมดอง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 รับผิดชอบผลิตภัณฑ์สมุนไพรดับกลิ่นจากมะกรูด เติบ และตะไคร้

โดยนักเรียนแต่ละชั้นจะต้องช่วยกันแปรรูปผลิตภัณฑ์ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้ดูแลและเป็นที่ปรึกษา จากนั้นจะนำผลผลิตที่ได้จากการทำกิจกรรมออกจำหน่ายให้แก่ผู้ประกอบการและชุมชน เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน

4.2 โครงการ “กอนดินมหัศจรรย์” ความมหัศจรรย์แห่งกอนดินของกลุ่มเด็กดินแม่ฮ้อใน

ปุ๋ยเบญจคุณ เป็นปุ๋ยที่ประกอบด้วยจุลินทรีย์จาก 5 แหล่ง คือ จุลินทรีย์ในนมเปรี้ยว จุลินทรีย์จากข้าวหมัก จุลินทรีย์จากรำข้าว จุลินทรีย์ในดินปลวก และจุลินทรีย์ในดินกอไผ่ ส่วนผสมในการทำปุ๋ยเบญจคุณ ประกอบด้วย ดินโคนต้นข้าว ดินกอไผ่ ดินจอมปลวก หัวเชื้ออาหารหมู รำละเอียด ขี้เถ้า น้ำตาลทรายแดง หัวเชื้อแป้งข้าวหมาก และนมเปรี้ยว(ไม่จำกัดยี่ห้อ) ส่วนผสมทั้งหมดอย่างละ 1 กิโลกรัม นำมาบดให้ละเอียดและคลุกผสมรวมกัน ใส่หัวเชื้อแป้งข้าวหมากพอประมาณและนมเปรี้ยวขวดเล็ก 3-4 ขวด เติมน้ำให้พอมีความชื้นสัก 60% (ป็นเป็นก้อนได้) จากนั้นปั้นเป็นก้อนแล้ววางเรียงกันคลุมด้วยผ้าหรือพลาสติก 15 วัน ให้เกิดเชื้อราจุลินทรีย์เบญจคุณนำไปใช้โดยตรงด้วยการbroadcastปริมาณให้มากขึ้น เมื่อหมักได้ 15 วันแล้ว นำลงดินและเติมปุ๋ยหมักธรรมชาติหรือปุ๋ยสัตว์แห้ง เติรมดินไว้ 1-2 สัปดาห์ล่วงหน้า เพื่อปลูกพืชผักในภาชนะบรรจุหรือแปลงปลูก ขยายเป็นเบญจคุณน้ำใช้ทำปุ๋ยอินทรีย์หรือหมักขยะฟางข้าวและอินทรีย์วัตถุอื่น ๆ เพื่อเป็นแหล่งสร้างปุ๋ยอินทรีย์ธรรมชาติในดิน ใช้หมักกับผัก ผลไม้เป็นเอ็นไซม์บำรุงพืชหรือผสมอาหารสัตว์ได้ทุกชนิด ใช้หมักสมุนไพรไล่แมลง นอกจากนี้ยังสามารถนำไปทำอินทรีย์วัตถุหมักโดยการเติมอาหารสัตว์ อาหารไก่เล็ก มูลสัตว์แห้งหมู วัว ควาย คลุกเคล้าให้เข้ากัน ถ้าแห้งเกินไปพรมด้วยน้ำธรรมชาติพอหมาด แปรเป็นกอนเบญจคุณ ให้ป็นเป็นกอนเท่าลูกเทนนิส จากนั้นใช้ผ้าคลุม 15 วันในอุณหภูมิที่อยู่ในห้อง การแปรเบญจคุณเป็นน้ำเบญจคุณ มีอัตราส่วนดังนี้ กอนเบญจคุณ 20 กอน รำละเอียด 10 กิโลกรัม กากน้ำตาล 10 กิโลกรัม ต่อน้ำ 180 ลิตร หมักไว้ 7 วัน ก็สามารถนำไปใช้หรือฉีดพ่นพืชผักสวนครัว พืชไร่ พืชสวนได้ตามต้องการ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงโครงสร้างของดินและสามารถปลดปล่อยธาตุอาหารที่พืชต้องการในการเจริญเติบโตได้ มีประสิทธิภาพในการฟื้นฟูสภาพดินและช่วยให้การเจริญเติบโตของพืช สามารถใช้ได้กับพืชทุกชนิด ทั้งพืชไร่ พืชสวน และไม้ยืนต้นต่าง ๆ ในรูปแบบของปุ๋ยน้ำก็ได้ ตามความเหมาะสมของพืชแต่ละชนิด สามารถใช้แทนปุ๋ยเคมีหรือฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโตของพืชได้เป็นอย่างดี หรือที่รู้จักในชื่อของ “ปุ๋ยเบญจคุณ” ทำให้โรงเรียนเกิดการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับไปสู่การคัดเลือกเป็นสถานศึกษาพอเพียง“รางวัลสูงสุดระดับชาติสถานศึกษาพอเพียงที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (สปล.)” ปี 2560 ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ ได้เป็นผลสำเร็จ

4.3 โครงการ “โรงเรียนธนาคารบ้านแม่ฮ้อใน”

โรงเรียนธนาคารบ้านแม่ฮ้อใน เป็นการจำลองสาขาของธนาคารไว้ในสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการธนาคารสถานศึกษาภายใต้การดูแลของธนาคารสาขาที่

ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การทำงานที่เหมือนจริงในรูปแบบของสถาบันการเงินให้กับนักเรียน และพัฒนาต่อยอดให้นักเรียนมีนิสัยรักการออม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีการออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ ฝึกฝนให้นักเรียนรู้หลักการบริหารและบริการที่ถูกต้อง ปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น เสริมสร้างลักษณะนิสัยด้านความรับผิดชอบให้กับนักเรียน และเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยโนได้รับการคัดเลือกจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สาขาเชียงใหม่ โดยสนับสนุนให้มีการดำเนินการด้านการออมทรัพย์ในรูปแบบของโรงเรียนธนาคาร ซึ่งได้มีการดำเนินการรับฝากในรูปแบบของธนาคารทั้งหมด โดยที่ทางธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สาขาเชียงใหม่ เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการดำเนินการทั้งหมด ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีรายได้ระหว่างเรียน สามารถช่วยเหลือครอบครัวได้เป็นอย่างดี

ลักษณะการดำเนินงาน เงินฝากของโรงเรียนธนาคารจะมีเพียงประเภทเดียว ซึ่งเป็นเงินฝากที่สามารถฝาก-ถอน ได้ตั้งแต่ 1 บาทขึ้นไป และจะฝาก-ถอนวันละเท่าไรก็ได้ โดยทางโรงเรียนจะเปิดบัญชีกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สาขาเชียงใหม่ ซึ่งเป็นพี่เลี้ยงเพียงบัญชีเดียว ส่วนบัญชีย่อยของนักเรียนแต่ละรายธนาคารโรงเรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบ โยให้อัตราดอกเบี้ยเฉพาะธนาคารโรงเรียน โดยมีเจ้าหน้าที่แลพนักงานร่วมกันปฏิบัติงาน โดยแบ่งภาระงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีระยะเวลาในการเปิดให้บริการรับฝาก-ถอน จะเป็นช่วงพักเที่ยงของทุกวัน จะไปส่งเงินในแต่ละวัน หลังจากที่ดินธนาคารโรงเรียนปิดบัญชี อย่างไรก็ตามก่อนที่จะมาทำหน้าที่นักเรียนจะต้องเข้ารับการอบรมเหมือนเป็นพนักงานธนาคารทุกอย่าง หากยอดเงินไม่ตรงกับบัญชีนักเรียนจะต้องหาว่า ผิดพลาดตรงไหน จึงเป็นการสร้างความรอบครอบให้แก่เด็กด้วย ในกิจกรรมนี้ทางโรงเรียนได้ขยายกิจกรรมไปยังผู้ปกครองและชุมชน ภายใต้ชื่อโครงการ “ออมทรัพย์น่ารัก” ให้ผู้ปกครองและชุมชนรู้จักออมเพื่ออนาคตของลูกหลาน โดยเปิดเป็นบัญชีของลูกหรือชื่อผู้ปกครองเองก็ได้ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งโครงการนี้ช่วยให้ครอบครัวของนักเรียนมีเงินทุนสำรองสำหรับไว้ใช้ยามจำเป็น เช่น เจ็บป่วย อุบัติเหตุ ปัจจุบันมีผู้ปกครองหลายรายให้ความสนใจเปิดบัญชีกับธนาคารโรงเรียน

4.4 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวภาษา ถือว่าเป็นกิจกรรมหลักที่มีกิจกรรมย่อย ๆ เสริมเข้ามาอีก เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การรักษาสีเสื้อผ้าม ซึ่งช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้มากมาย และในกิจกรรมดังกล่าวโรงเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในกระบวนการต่าง ๆ อย่างผสมกลมกลืน เช่น การเข้าค่ายที่โรงเรียนตัวเองหรือในชุมชนตัวเอง

เป็นไปตามหลักความมีเหตุผล ความพอประมาณ (ความเหมาะสม) ไม่ต้องเดินทาง (ไม่ต้องใช้น้ำมัน) ไม่ต้องตัดไม้มาทำค่ายพักแรม เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

4.5 กิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการประหยัดคอดอม มีการปฏิบัติจริงจัง โดยได้ดำเนินการมาก่อนหลายปีแล้ว จึงเป็นกิจกรรมที่ยั่งยืนส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของครู นักเรียน และได้ขยายผลไปยังชุมชน ซึ่งเป็นการส่งเสริมทั้งการออมและการทำบุญรับจ่าย ส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าของข้าว ไม่กินทิ้งกินขว้าง

4.6 กิจกรรมที่เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการสอนให้นักเรียนเป็นผู้มีจิตอาสาและดำเนินวิถีชีวิตที่พอเพียง นับเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนทั้งเรื่องคุณธรรม วัฒนธรรม และด้านสังคมเป็นอย่างดี มีชมรมคัดแยกขยะ เป็นต้น

4.7 กิจกรรมการสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกิจกรรมใหญ่ที่มีกิจกรรมคอยสนับสนุนมากมาย มีการดำเนินการได้ผลดี เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มีเครือข่ายผู้ปกครอง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูกับผู้ปกครอง กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม ฝึกเด็กให้มีจิตอาสาพึ่งพาตนเองและดูแลผู้อื่น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ทุกกิจกรรมโรงเรียนสามารถอธิบายตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขได้ เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม ก็เข้าค่ายในวัดใกล้บ้าน เหตุผล คือ ให้เกิดการประหยัด ความพอประมาณในระยะเวลา ไม่ให้มากเกินไป น้อยเกินไป พอเหมาะ สกกับนิสัยของนักเรียน ส่วนภูมิคุ้มกันมีปรากฏชัดในชื่อโครงการ เพราะเป็นการฝึกคุณธรรม ซึ่งก็คือภูมิคุ้มกันชีวิตในทุก ๆ ด้าน เช่น สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ นักเรียนก็จะเกิดองค์ความรู้ในหลักธรรม และนำมาปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง ด้วยความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ถือว่าเป็นเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมโดยปริยาย

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้าน สถานศึกษา ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลากรของสถานศึกษาและด้านผู้เรียน ผลลัพธ์ของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ดังนี้คือ

สถานศึกษา

2. สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนและชุมชน

3. สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้จริง และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. สถานศึกษาสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้บริหารสถานศึกษา

1. มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง
2. ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา
3. สามารถถ่ายทอดประสบการณ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในสถานศึกษา และมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
4. มีการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่ภายนอก

บุคลากรของสถานศึกษา

1. มีความรู้ความเข้าใจและอธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกต้อง สามารถจัดการเรียนรู้ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนเห็นผลชัดเจน
2. จัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์
4. รู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ
5. ดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์และมีการแบ่งปัน สามัคคี ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันรวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง

ผู้เรียน

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา
2. ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ
3. ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
4. มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภายนอกสถานศึกษา
5. มีระเบียบวินัยในการเรียน การทำกิจกรรมในโรงเรียน อาทิ กิจกรรมหน้าเสาธง การทำความสะอาดห้องเรียนและเขตรับผิดชอบ มีวินัยในการรับประทานอาหาร
6. มีสติปัญญาในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จากครูและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

คณะกรรมการสถานศึกษา

1. รับรู้การขับเคลื่อน มีความสนใจและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
3. เห็นคุณค่าและศรัทธาในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
4. สนับสนุนกิจกรรมการขับเคลื่อนและขยายผลหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

ชุมชน

ให้การยอมรับและเห็นคุณค่าในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและให้ความร่วมมือในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากการดำเนินการทั้ง 5 ด้านดังกล่าวแล้วการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ควรมีการดำเนินการเพิ่มเติมอีก 2 ด้าน คือ

1. การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทาง ดังนี้ 1) ร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน 2) ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 3) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ

การจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา และ 4) ส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่บ้านและสถานที่อื่น ๆ

2. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.1 ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก

1) ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ผลงานและการปฏิบัติงานกิจกรรมของผู้เรียน 3) การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และ 4) ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกหรือผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วน

2.2 ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการขั้นตอนและกิจกรรมการดำเนินการในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบการบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์

2.3 จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

โรงเรียนบ้านเมืองคองอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

1. สภาพบริบทของสถานศึกษา

โรงเรียนบ้านเมืองคอง ตั้งอยู่เลขที่ 134 หมู่ที่ 4 ตำบลเมืองคอง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50170 โทรศัพท์ 082-8898833 E-mail MuangKong_173@hotmail.com สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีพื้นที่จำนวน 2 ไร่ 3 งาน ให้บริการรับนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาตำบลเมืองคอง จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1-5 และรับบริการนักเรียนทั่วไป มีอาณาเขตติดต่อกับท้องที่ใกล้เคียง สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นที่ราบระหว่างภูเขา มีแม่น้ำขนาบสองสายคือแม่น้ำคอง และแม่น้ำแดง บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ ชุมชน หมู่บ้าน อาชีพหลักของชุมชน คืออาชีพเกษตรกรรม การหาของป่าขาย รับจ้าง เลี้ยงสัตว์และอาชีพที่ขึ้นชื่อของหมู่บ้านเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปคือ การผลิตสุรากลั่น ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ สภาพภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นที่ราบมีภูเขาล้อมรอบ มีแม่น้ำสองสายไหลผ่าน 2 สาย คือแม่น้ำคอง และแม่น้ำแดง ในหมู่บ้านมีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ 1 แห่ง คือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองคอง มีวัดในเขตบริการ 1 แห่ง คือวัดศรีกลางเมือง มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

เมืองทอง ปัจจุบันมีนายภูมิไพรัตน์ อนุพันธ์ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเมืองทอง เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2557

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม การหาของป่าขาย รับจ้าง เลี้ยงสัตว์และอาชีพที่ขึ้นชื่อของหมู่บ้านเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปคือ การผลิตสุรากลั่น สภาพเศรษฐกิจโดยรวมค่อนข้างยากจน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจ / รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี 5,800 บาท รายได้ของผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มาจากการประกอบอาชีพทำนา ทำสวน หาของป่าตามฤดูกาล

วิสัยทัศน์

โรงเรียนบ้านเมืองทอง มุ่งพัฒนาการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา มีคุณธรรมนำความรู้ รักยัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตสู่การประกอบอาชีพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ มีดังนี้

1. ให้บริการจัดการศึกษาโดยให้โอกาสทางการศึกษาครอบคลุมเขตบริการอย่างเสมอภาค
2. พัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์
3. พัฒนา และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อการสื่อสาร
4. พัฒนา และส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษา ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ
5. พัฒนา และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และส่งเสริมด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตของนักเรียน
6. พัฒนา และส่งเสริมทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมความสามารถด้าน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. พัฒนา และส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ
8. พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เป้าประสงค์ มีดังนี้

1. นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
2. นักเรียนได้รับการพัฒนา และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อการสื่อสาร

3. นักเรียนได้รับการพัฒนา และส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษา ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ

4. นักเรียนได้รับการพัฒนา และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และส่งเสริมด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตของนักเรียน

5. นักเรียนได้รับการพัฒนา และส่งเสริมทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมความสามารถด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. นักเรียนได้รับการพัฒนา และส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ

7. โรงเรียน บริหารจัดการ และพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน

จุดเน้น ของโรงเรียน

ด้านผู้เรียน

1.นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่มาตรฐานการศึกษา

1.1 นักเรียนจบชั้น ป.1 สามารถอ่านออกเขียนได้

1.2 นักเรียนชั้น ป.6 ชั้น ม.3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ทุกวิชาเพิ่มขึ้น

1.3 นักเรียนได้รับการพัฒนา และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และส่งเสริมด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ของนักเรียน

1.4 นักเรียนได้รับการพัฒนา และส่งเสริมทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมความสามารถด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. ครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และสมรรถนะในการสอน การวิจัย อย่างมีประสิทธิภาพ ทุกกลุ่มสาระ และพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการบริหารงานทุกด้าน โดยเฉพาะงานด้านวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

ด้านการบริหารจัดการ

1. โรงเรียนบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

ปรัชญาของโรงเรียน : การศึกษาคือการพัฒนาชีวิต

คำขวัญของโรงเรียน : มีวินัย ใฝ่ศึกษา พัฒนาคุณธรรม

สีประจำโรงเรียน : สีฟ้า - สีขาว

สีฟ้า หมายถึง ความรู้ที่อยู่บนพื้นฐาน แห่งสันติภาพมิตรภาพ ภราดรภาพ

รู้จักสามัคคีและซื่อสัตย์

สีขาว หมายถึง คุณธรรม จริยธรรมที่แสดงถึงความบริสุทธิ์ ความดีงาม

อักษรของโรงเรียน : ม.ค.

ต้นไม้ประจำโรงเรียน : ต้นอินทนิล

อัตลักษณ์ : ยิ้มง่าย ไหว้สวย

เอกลักษณ์ : มารยาทงาม

ตารางที่ 4.3 เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จโรงเรียนบ้านเมืองคอง

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	1. ร้อยละของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทุกกลุ่มสาระระดับดีขึ้นไป 2. ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 3. ร้อยละของนักเรียนที่มีน้ำหนักส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. ผู้เรียนมีทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	1. ร้อยละของผู้เรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร 2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีมารยาทอ่อนน้อมถ่อมตนและมีระเบียบวินัย 3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ 4. ร้อยละของผู้เรียนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข 5. ร้อยละของผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่านและทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพและเรียนรู้ตามความสนใจด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลาย	1. ร้อยละของผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น คนตรี นาฏศิลป์ กีฬา ศิลปะ พื้นฐานอาชีพ เป็นต้น 2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาโดยชุมชนมีส่วนร่วม	1. ร้อยละของคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ที่มีความพึงพอใจต่อระบบการบริหารและระบบบริการจัดการศึกษา 2. ร้อยละของการประชุมเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อปีการศึกษา 3. ร้อยละของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ต่อปีการศึกษา
	4. ร้อยละในการประชุมเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาต่อปีการศึกษา 5. ร้อยละของห้องปฏิบัติการ อาคารเรียน และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีความเหมาะสม เพียงพอ และปลอดภัย 6. ร้อยละของสถานศึกษาจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาต่อปีการศึกษา 7. ร้อยละของสถานศึกษาจัดประชุมผู้ปกครองต่อปีการศึกษา

2 . การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านเมืองทอง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ในการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านเมืองทอง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการขับเคลื่อนตามลำดับดังนี้

1. เชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ประถมศึกษาเขต 3 จังหวัดเชียงใหม่
2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านเมืองคอง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยเชิญกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องทั้งโรงเรียนร่วมปฏิบัติการในครั้งนี้
3. เชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมูลนิธิศุภนิมิตฯ
4. นิเทศติดตามการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านเมืองคอง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
5. คณะครูโรงเรียนบ้านเมืองคองได้ดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านเมืองคอง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการดำเนินการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ของโรงเรียนบ้านเมืองคอง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการ PDCA

สรุปผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านเมืองคอง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 11 คน นักเรียน จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 32 คน

ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนบ้านเมืองคองอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสถานศึกษาได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ และในแต่ละด้านได้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาทั้ง 5 เรื่อง คือ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) เงื่อนไขความรู้ และ 5) เงื่อนไขคุณธรรม ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านการบริหารจัดการ มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านนโยบายขององค์ประกอบด้านวิชาการ องค์ประกอบด้านงบประมาณ และองค์ประกอบด้านการบริหารทั่วไป

ในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการการบริหารสถานศึกษาโดยได้กำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดไว้ในแผนงานโครงการและแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการติดตามผลและรายงานผลแล้วนำผลการ

ติดตามมาพัฒนานโยบาย แผนงาน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน และมีการจัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่ชัดเจน โดยอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใสและยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนมีความซื่อสัตย์ในการบริหารการเงิน บัญชี และการจัดซื้อจัดจ้าง สถานศึกษามีการใช้อาคารสถานที่อย่างประหยัด คุ่มค่า

ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน องค์ประกอบด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษา มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และบูรณาการสู่การเรียนการสอน โดยมีการจัดกิจกรรมการสอนที่สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการขยายผลสู่การปฏิบัติในครอบครัว ชุมชน ของตนเอง อันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนอย่างมีสติปัญญาและยึดมั่นในทางสายกลาง และดำเนินชีวิตด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อดทน เอื้ออาทร รับผิดชอบ และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตลอดจนรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย ส่วนด้านพัฒนาคุณภาพ จัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์สภาพความต้องการ ความจำเป็นของสถานศึกษา เพื่อวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนตามความรู้ ความสนใจ และศักยภาพของแต่ละคน และยังมีการประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษากับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น และนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป มีการจัดทำและเสนอของบประมาณตามความเหมาะสมและความต้องการที่แท้จริง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาบุคลากร มี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบด้านกิจกรรมนักเรียน และองค์ประกอบด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและสาธารณะประโยชน์

ในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ พบว่า มีการวางแผนอัตรากำลังตามความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์

ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา และมีการกำหนดหลักสูตรการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนมีความยุติธรรมในการขอเลื่อนตำแหน่ง รวมทั้ง มีความเสมอภาคในการได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ ด้านการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านการติดตามและขยายผลด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการใช้ในสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

4.1 กิจกรรมปลูกเสื่อ เนตรนารี และยุวกาชาด ถือว่าเป็นกิจกรรมหลักที่มีกิจกรรมย่อย ๆ เสริมเข้ามาอีก เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การรักษาสืบแวดล้อม ซึ่งช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้มากมาย และในกิจกรรมดังกล่าวโรงเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในกระบวนการต่าง ๆ อย่างผสมกลมกลืน เช่น การเข้าค่ายที่โรงเรียนตัวเองหรือในชุมชนตัวเอง เป็นไปตามหลักความมีเหตุผล ความพอประมาณ (ความเหมาะสม) ไม่ต้องเดินทาง (ไม่ต้องใช้น้ำมัน) ไม่ต้องตัดไม้มาทำค่ายพักแรม เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

4.2 กิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการประหยัดอดออม มีการปฏิบัติจริงจัง โดยได้ดำเนินการมาก่อนหลายปีแล้ว จึงเป็นกิจกรรมที่ยั่งยืนส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของครู นักเรียน และได้ขยายผลไปยังชุมชน ซึ่งเป็นการส่งเสริมทั้งการออมและการทำบัญชีรับจ่าย ส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าของข้าว ไม่กินทิ้งกินขว้าง

4.3 กิจกรรมที่เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการสอนให้นักเรียนเป็นผู้มีจิตอาสาและดำเนินวิถีชีวิตที่พอเพียง นับเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนทั้งเรื่องคุณธรรม วัฒนธรรม และด้านสังคมเป็นอย่างดี มีชมรมคัดแยกขยะ เป็นต้น

4.4 กิจกรรมการสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกิจกรรมใหญ่ที่มีกิจกรรมคอยสนับสนุนมากมาย มีการดำเนินการได้ผลดี เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มีเครือข่ายผู้ปกครอง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูกับผู้ปกครอง กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม ฝึกเด็กให้มีจิตอาสาพึ่งพาตนเองและดูแลผู้อื่น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ทุกกิจกรรมโรงเรียนสามารถอธิบายตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขได้ เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม ก็เข้าค่ายในวัดใกล้บ้าน เหตุผล คือ ให้เกิดการประหยัดความพอประมาณในระยะเวลา ไม่ให้มากเกินไป น้อยเกินไป พอเหมาะ สกกับนิสัยของนักเรียน ส่วนภูมิคุ้มกันมีปรากฏชัดในชื่อโครงการ เพราะเป็นการฝึกคุณธรรม ซึ่งก็คือภูมิคุ้มกันชีวิตในทุก ๆ ด้าน เช่น สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ นักเรียนก็จะเกิดองค์ความรู้ในหลักธรรม และนำมาปฏิบัติ

อย่างจริงจังต่อเนื่อง ด้วยความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ถือว่าเป็นเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม โดยปริยาย

ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้าน สถานศึกษา ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลากรของสถานศึกษาและด้านผู้เรียน ผลลัพธ์ของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ดังนี้คือ

สถานศึกษา

1. สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนและชุมชน
2. สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้จริง และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. สถานศึกษาสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้บริหารสถานศึกษา

1. มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง
2. ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา
3. สามารถถ่ายทอดประสบการณ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในสถานศึกษา และมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

บุคลากรของสถานศึกษา

1. มีความรู้ความเข้าใจและอธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ถูกต้อง สามารถจัดการเรียนรู้ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนเห็นผลชัดเจน
2. จัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์
4. รู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

5. ดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์และมีการแบ่งปัน สามัคคี ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันรวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง

ผู้เรียน

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา
2. ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ
3. ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
4. มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภายนอกสถานศึกษา
5. มีระเบียบวินัยในการเรียน การทำกิจกรรมในโรงเรียน อาทิ กิจกรรมหน้าเสาธง การทำความสะอาดห้องเรียนและเขตรับผิดชอบ มีวินัยในการรับประทานอาหาร
6. มีสติปัญญาในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จากครูและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

คณะกรรมการสถานศึกษา

1. รับรู้การขับเคลื่อน มีความสนใจและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
3. เห็นคุณค่าและศรัทธาในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
4. สนับสนุนกิจกรรมการขับเคลื่อนและขยายผลหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

ชุมชน

ให้การยอมรับและเห็นคุณค่าในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและให้ความร่วมมือในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากการดำเนินการทั้ง 5 ด้านดังกล่าวแล้วการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ควรมีการดำเนินการเพิ่มเติมอีก 2 ด้าน คือ

1. การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทาง ดังนี้ 1) ร่วมกำหนดนโยบายและการวางแผน 2) ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 3) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา และ 4) ส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่บ้านและสถานที่อื่น ๆ

2. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.1 ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก 1) ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน 3) การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และ 4) ผลการประเมินโดย ผู้ประเมินภายนอกหรือผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วน

2.2 ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอน และกิจกรรมการดำเนินการในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม การจัดระบบการบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์

2.3 จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ดำเนินตามรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart ประกอบด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน(Planning)

1.1 ศึกษาสภาพและความต้องการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ของโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสารและการระดมสมองจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ได้แก่

1) ครู 2) นักเรียน 3) ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อศึกษาประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน 2) สภาพและความต้องการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม

1.1.1.1 ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 โทรศัพท์ 053-455191 โทรสาร 053-455191 เปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื้อที่ 10 ไร่ 1 งาน 68 ตารางวา มีอาณาเขตดังนี้ ทิศเหนือติดหมู่บ้านวังจ้อม ทิศใต้ติดถนนเข้าหมู่บ้านวังจ้อม ทิศตะวันออกติดหมู่บ้านวังจ้อม ทิศตะวันตกติดถนนหลวงหมายเลข 107 สายเชียงใหม่-ฝาง พื้นที่บริการหมู่ที่ 4 บ้านวังจ้อม หมู่ที่ 13 บ้านทุ่งดินแดง และหมู่ที่ 3 บ้านม่วงน้อม ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

1.1.1.2 ข้อมูลผู้บริหาร

ผู้อำนวยการโรงเรียน นายอมร สวัสดิ์รักษ์ โทรศัพท์ 089-9986117 วุฒิ การศึกษาสูงสุด ปริญญาเอก สาขา การบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนตั้งแต่ พ.ศ. 2554 จนถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2560

1.1.1.3 ข้อมูลครูและบุคลากร

จำนวนครูและบุคลากรจำนวนทั้งสิ้น 15 คน

1.1.1.4 ข้อมูลนักเรียน

จำนวนนักเรียนในโรงเรียนทั้งสิ้น 219 คน

1.1.1.6 สภาพการจัดการศึกษา

1) ภารกิจหลัก

1.1) จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ประถมศึกษาปีที่ 6

1.2) จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2) ภารกิจเสริม

2.1) ดำเนินงาน / โครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาการบริหารจัดการของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.2) ดำเนินงานตามที่หน่วยงานต้นสังกัดมอบหมาย

2.3) ร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ชุมชนท้องถิ่นและอื่นๆ

3) ปริมาณงานที่รับผิดชอบ

โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม แบ่งฝ่ายงานออกเป็น 4 ฝ่ายงานดังนี้

- 3.1) งานฝ่ายบริหารงานวิชาการ
- 3.2) งานฝ่ายบริหารงานบุคลากร
- 3.3) งานฝ่ายบริหารแผนและงบประมาณ
- 3.4) งานฝ่ายบริหารงานทั่วไป

1.1.2 สภาพและความต้องการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

1.1.2.1 สภาพการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม

โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อมได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการจนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินของกระทรวงศึกษาธิการ จนสามารถเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” ปี พ.ศ. 2558 ต่อมาปี พ.ศ. 2559 ครุมีการย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งและบรรจุใหม่ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ สภาพปัจจุบันโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม มีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้านดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

การบริหารจัดการสถานศึกษามีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปีครอบคลุมทุกงานอย่างเหมาะสม โรงเรียนมีโครงการเศรษฐกิจพอเพียงที่มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนแต่ยังไม่ครอบคลุมทุกสาระและทุกระดับชั้น การติดตามผลการดำเนินงานโครงการยังไม่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีแผนการบริหารงบประมาณ และรายงานการใช้งบประมาณแก่ผู้เกี่ยวข้อง ดูแลรักษา ปรับปรุงอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียงของผู้เรียน ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...โรงเรียนมีโครงการเศรษฐกิจพอเพียงที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนและนำไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนยังแต่ไม่ครบทุกสาระ มีการปรับปรุงอาคารสถานที่ สหกรณ์โรงเรียน โรงเพาะเห็ดนางฟ้า แปลงเกษตรซึ่งแหล่งเรียนรู้อยู่เป็นประจำเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

“...ปี 2558 โรงเรียนของเราเป็นสถานศึกษาพอเพียง มีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี มีแผนการใช้งบประมาณ มีการติดตามแผนการใช้งบประมาณแต่ไม่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ พร้อมทั้งรายงานการใช้งบประมาณแก่ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา...”

(ผู้ให้ข้อมูล: คณะกรรมการสถานศึกษา)

“...มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี การจัดการเรียนการสอน แต่ยังไม่ครบทุกกลุ่มสาระ การคิด และรายงานผลการดำเนินโครงการต่อครู นักเรียน และผู้ปกครอง รวมไปถึงมีการประสานงานกับชุมชน ผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1)

“...โรงเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายอย่าง เช่น การออมทรัพย์ การเพาะเห็ดนางฟ้า การปลูกผักการทำเครื่องคั้นสุขภาพ ทางโรงเรียนได้เชิญชวนผู้ปกครองเข้ามาร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนอยู่เป็นประจำ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการก็แจ้งให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2)

2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

โรงเรียนมีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ยังไม่ครบทุกระดับชั้น มีการนิเทศติดตามผลการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาหน่วยการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำมาส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียงของนักเรียน มีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน จัดแสดงและเผยแพร่ผลงานในโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...สำหรับการจัดทำหน่วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเราได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ เช่น หน่วยเศรษฐกิจพอเพียง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และล่าสุดได้พานักเรียนไปจัดแสดงและเผยแพร่ผลงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1)

“...โรงเรียนมีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น หน่วยเศรษฐกิจพอเพียงในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หน่วยมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หน่วยครัวป่าในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แต่ก็ยังไม่ครบทุกระดับชั้น ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระ แต่ยังคงมีความกังวลในเรื่องความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแผนการจัดการเรียนรู้...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2)

“...ครูมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้เราได้ฝึกปฏิบัติ ให้รู้จักถึงความพอประมาณ รู้จักการคิดอย่างมีเหตุมีผลผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมออมทรัพย์ สหกรณ์โรงเรียน การปลูกผัก การทำผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมมีการนำเสนอผลงานในโรงเรียนและเขตพื้นที่...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

“...ครูมีการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสอนนักเรียน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เช่น มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในวิชาวิทยาศาสตร์

นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดแสดงผลงานของนักเรียนที่โรงเรียน...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

โรงเรียนมีโครงการแนะแนวเพื่อให้ นักเรียนได้รู้ตนเอง และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของตนเอง สำหรับโครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมชุมนุมมีการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาและชุมชน มีการติดตามและนำผลมาวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงกิจกรรมโครงการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...กิจกรรมการแนะแนวและมีระบบดูแลช่วยเหลือช่วยให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือตนเองและพัฒนาตนเอง โรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ทำกิจกรรม ติดตาม วิเคราะห์ปัญหา และร่วมกันแก้ปัญหาอย่างสม่ำเสมอ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5)

“...กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเช่น กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี กิจกรรมการออมทรัพย์ สหกรณ์โรงเรียน ปลูกผักสวนครัว เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ โดยเชิญผู้ปกครองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีการติดตามและนำผลมาปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงานโครงการครั้งต่อไป...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

“...โครงการปลูกผักสวนครัวทำให้พวกเราได้รู้จักพืชผักสวนครัว มีการขึ้นแปลงผัก รดน้ำผัก ดูแลผัก นำผักไปขายที่สหกรณ์โรงเรียนบางครั้งก็นำไปขายในหมู่บ้านเสร็จจากการขายพวกเราต้องบัญชีรายรับ-รายจ่าย ส่งให้คุณครู...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

โรงเรียนมีโครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมสัมมนา และแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน ติดตามและนำการติดตามผลมาปรับปรุงแก้ไขโครงการ นำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ในโรงเรียนด้วยการจัดนิทรรศการ นำเสนอบนเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...มีโครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจถึงคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมสัมมนาเพื่อให้ครู ได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ครูสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการอบรมสัมมนา มาเสนอในที่ประชุม และมอบหมายให้ครูน้อมนำไปปฏิบัติ ผู้บริหารติดตามผลการดำเนินงาน และนำการติดตามผลมาปรับปรุงแก้ไขโครงการพัฒนาบุคลากร นำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ในโรงเรียนด้วยการจัดนิทรรศการ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

“...ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน นำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ในโรงเรียนด้วยการจัดนิทรรศการ นำเสนอบนเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวันวิชาการของโรงเรียน...”

(ผู้ให้ข้อมูล: คณะกรรมการสถานศึกษา)

“...โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่นการประหยัด การมีวินัย ลดเลืกอบายมุข ให้ใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาท นำผลที่ได้จากการปฏิบัติมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในวันวิชาการของโรงเรียน...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1)

5) ผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

โรงเรียนมีความสะอาด ปลอดภัย ร่มรื่น เป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแลรักษา ปรับปรุงอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาครูและบุคลากรหลายคนมีการโยกย้ายและบรรจุใหม่ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ชัดเจน ส่วนนักเรียนเริ่มมีพฤติกรรมหลงใหลค่านิยมต่างชาติ สนใจแต่วัตถุนิยม ไม่รู้จักประมาณตน เลือกใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ประหยัด อดทน ใฝ่เรียนใฝ่รู้ คิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา พูดยาก้าวร้าว ไม่รักษาสัมบัติของส่วน รวมขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชน ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...โรงเรียนมีความสะอาด ร่มรื่น มีสภาพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนกล้าแสดงออก ว่างเร่แจ่มใส มีระเบียบวินัย จนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของชุมชนโดยรอบในเรื่องความมีวินัยเคารพกฎกติกา มารยาทของสังคม เช่น การเข้าคิวขึ้นรถโดยสารสาธารณะ เป็นต้น แต่ยังขาดทักษะการแก้ปัญหา ไม่รู้จักประมาณตน สนใจแต่วัตถุนิยม หลงใหลค่านิยมต่างชาติ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: คณะกรรมการสถานศึกษา)

“...ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี บริหารจัดการอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีจริยธรรมตามที่สถานศึกษากำหนด มีมารยาทดี แต่งกายสะอาดเรียบร้อย อ่านหนังสือออกและอ่านคล่องรวมทั้งสามารถเขียนเพื่อการสื่อสารได้ทุกคน มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีแต่ไม่รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ ...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

“...ผู้บริหารดูแลโรงเรียนเป็นอย่างดี สะอาดเรียบร้อย ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รักเพื่อนรักพวกพ้อง ชอบช่วยเหลือสังคม แต่ยังความซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน ใฝ่เรียนใฝ่รู้ บางครั้งเอาแต่ใจตนเอง ไม่รู้จักแยกแยะสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก พุดจาไม่ไพเราะ ขาดจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

“...โรงเรียนมีอาคารเรียนที่สะอาด ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ เช่น แปลงปลูกผัก โรงเพาะเห็ดนางฟ้า ครูเป็นตัวอย่างที่ดีในใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนส่วนใหญ่มีมารยาทดี แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ร่าเริงแจ่มใส มีวินัย รักเพื่อนพ้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันชอบช่วยงานงานครูงานโรงเรียน...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2)

“...อาคารสถานที่ที่มีความสะอาด ปลอดภัย เหมาะกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในช่วงระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ครูและบุคลากรมีการโยกย้ายและบรรจุใหม่ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่ชัดเจน นักเรียนทุกคนสามารถอ่านและเขียนเพื่อการสื่อสารได้ มีมารยาทดี ตั้งใจเรียน แต่ยังขาดการใฝ่เรียนใฝ่รู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน ละเลยศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชุมชน รวมไปถึงไม่รักษาสมบัติของส่วนรวม...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

1.1.2.2. ความต้องการของครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการ

สถานศึกษา

ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาต้องการให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักความพอประมาณ ประหยัด อดออม ซื่อสัตย์สุจริต ใฝ่เรียนใฝ่รู้ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผลในการ

ตัดสินใจ เลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม รู้จักแก้ปัญหาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
 ศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน
 ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง พร้อมทั้งเสนอแนวทางให้โรงเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียงมาบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี ส่งเสริมและพัฒนาครูในการออกแบบหน่วยการ
 จัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และแผนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียง รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำมาส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 เปิดโอกาสนักเรียนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนา
 สถานศึกษา ผู้บริหารติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และนำผลมาปรับปรุงแก้ไขในการ
 ดำเนินงานครั้งต่อไป ดังรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“...ต้องการให้นักเรียนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักประหยัดอดออม ซื่อสัตย์สุจริต กิตัวอย่างมี
 เหตุมีผล เลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์
 ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมของชุมชน สำหรับครูต้องการให้การ
 จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ
 ภูมิปัญญาท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้บริหารควรติดตามผลการดำเนินงานอย่าง
 ต่อเนื่อง...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2)

“...โรงเรียนควรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการใน
 แผนปฏิบัติงานประจำปี ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนนำหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รู้จักความ
 พอประมาณ มีเหตุมีผล ใฝ่เรียนใฝ่รู้ ใฝ่คุณธรรมในการดำเนินชีวิต
 รู้จักแก้ปัญหาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชน
 โดยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียงเน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม
 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาสถานศึกษา...”

(ผู้ให้ข้อมูล: คณะกรรมการสถานศึกษา)

“...ผู้บริหารควรส่งครู ไปประชุม สัมมนา พัฒนาตนเองในเรื่องการ
 ออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และแผน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน...”

(ผู้ให้ข้อมูล: ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2)

“...ต้องการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้ ต้องการให้ครูจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการปฏิบัติและการมีส่วนร่วมของนักเรียนและชุมชน...”

(ผู้ให้ข้อมูล: นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1)

1.2 วางแผนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม

วังจ้อม

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร และการระดมสมองมาวางแผนขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม ตามตาราง 4.4

ตารางที่ 4.4 แผนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม

วังจ้อม

กิจกรรม	ระยะเวลา
1. ประชุมเชิงปฏิบัติการทบทวนแผนปฏิบัติการประจำปี	15 พฤษภาคม 2560
2. ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	23-24 พฤษภาคม 2560
3. อบรมเชิงปฏิบัติการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	8-9 มิถุนายน 2560
4. นิเทศติดตามการออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	14 มิถุนายน 2560 – 5 กรกฎาคม 2560
5. หาคณาภพของหน่วยการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	11-12 กรกฎาคม 2560
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	13 กรกฎาคม 2560 – 3 ตุลาคม 2560

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Action)

เป็นการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน โดยมีการดำเนินงานดังนี้

2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการทบทวนแผนปฏิบัติการประจำปี

ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการทบทวนแผนปฏิบัติการประจำปี 2560 ในวันที่ 15 พฤษภาคม 2560 ณ ห้องประชุมโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม โดยเชิญ รองศาสตราจารย์ประวดี พันผาสุข และอาจารย์ ดร.จักรปรุพห์ วิชาอัครวิทย์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มาเป็นวิทยากรในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ ในแผนปฏิบัติการประจำปี 2560 จำนวน 4 กลุ่มงาน 12 โครงการ ดังนี้

2.1.1 งานบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย

2.1.1.1 โครงการโครงการส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้

2.1.1.2 โครงการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

2.1.1.3 โครงการยกพลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน

2.1.1.4 โครงการเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.2 งานบริหารงานบุคลากร ประกอบด้วย

2.1.2.1 โครงการพัฒนาบุคลากร

2.1.3 งานบริหารแผนและงบประมาณ ประกอบด้วย

2.1.3.1 โครงการดำเนินการจัดหาวัสดุสำนักงานและอาคาร

2.1.4 งานบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย

2.1.4.1 โครงการส่งเสริมสุขภาพ

2.1.4.2 โครงการกิจการนักเรียน

2.1.4.3 โครงการโรงเรียนคุณธรรม

2.1.4.4 โครงการชุมชนสัมพันธ์

2.1.4.5 โครงการดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้าน

2.1.4.6 โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์

จากนั้นนำเสนอและวิพากษ์ร่วมกันระหว่างวิทยากร ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ครู และผู้บริหารสถานศึกษาจนได้แผนปฏิบัติการประจำปี 2560 ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูนำไปปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงานครั้งต่อไป

2.2 ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียนประจำปี 2560 ในวันที่ 23-24 พฤษภาคม 2560 ณ ห้องประชุมโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม โดยเชิญ อาจารย์ ดร.จักรปรุพห์ วิชาอัครวิทย์ และอาจารย์ ดร.สนิท หาจตุรัส อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มาเป็นวิทยากร จำนวน 6 โครงการ ปรากฏดังตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.5 โครงการพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่	ชื่อโครงการ	ชั้น	แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั่วโมง
1	การปลูกพืชผักสวนครัว	ประถมศึกษาปีที่ 1-6	จำนวน 9 แผน ดังนี้ แผนที่ 1 รู้จักผักพืชสวนครัว 2 ชม. แผนที่ 2 สืบหาข้อมูลพืชผักสวนครัวในท้องถิ่น 2 ชม. แผนที่ 3 การเจริญเติบโตของพืช 2 ชม. แผนที่ 4 การปลูกพืชผักสวนครัว 2 ชม. แผนที่ 5 การดูแลรักษาป้องกัน 2 ชม. แผนที่ 6 การป้องกันศัตรูพืช 2 ชม. แผนที่ 7 การกำจัดศัตรูพืช 2 ชม. แผนที่ 8 การเก็บเกี่ยวพืชผล 4 ชม. แผนที่ 9 การจัดการหลังเก็บเกี่ยว 2 ชม.	20
2	การเสริมสร้างอาชีพ	ประถมศึกษาปีที่ 1-6	จำนวน 6 แผน ดังนี้ แผนที่ 1 ความสำคัญของเห็ดนางฟ้า 4 ชม. แผนที่ 2 การเพาะเห็ดนางฟ้า 4 ชม. แผนที่ 3 การดูแลรักษาป้องกันเห็ดนางฟ้า 4 ชม. แผนที่ 4 การเก็บเห็ดนางฟ้า 4 ชม. แผนที่ 5 ประโยชน์ของเห็ดนางฟ้า 2 ชม. แผนที่ 6 การจำหน่ายเห็ดนางฟ้า 2 ชม.	20

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ที่	ชื่อโครงการ	ชั้น	แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั่วโมง
3	สหกรณ์โรงเรียน	มัธยมศึกษาปีที่ 1- 3	จำนวน 13 แผน ดังนี้ แผนที่ 1 การรวมกลุ่มและการแก้ปัญหา 1 ชม. แผนที่ 2 สหกรณ์และอุดมการณ์สหกรณ์ 2 ชม. แผนที่ 3 ประวัติการสหกรณ์ 1 ชม. แผนที่ 4 การจัดตั้งสหกรณ์ 1 ชม. แผนที่ 5 หลักการสหกรณ์ 2 ชม. แผนที่ 6 วิธีการสหกรณ์ 2 ชม. แผนที่ 7 ประเภทสหกรณ์ 1 ชม. แผนที่ 8 โครงสร้างการบริหารงานสหกรณ์ 1 ชม. แผนที่ 9 ประโยชน์ของการสหกรณ์ 2 ชม. แผนที่ 10 การประชุมในสหกรณ์ 2 ชม. แผนที่ 11 การบัญชีกิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียน 2 ชม. แผนที่ 12 การจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียน 2 ชม. แผนที่ 13 การเผยแพร่กิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียน 1 ชม.	20
4	ผลิตภัณฑ์ทำ ความสะอาด	มัธยมศึกษาปีที่ 1- 3	จำนวน 4 แผน ดังนี้ แผนที่ 1 การทำน้ำยาล้างจาน 5 ชม. แผนที่ 2 การทำน้ำยาซักผ้า 5 ชม. แผนที่ 3 การทำน้ำยาปรับผ้านุ่ม 5 ชม. แผนที่ 4 การทำสบู่เหลวอาบน้ำ 5 ชม.	20

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ที่	ชื่อโครงการ	ชั้น	แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ชั่วโมง
5	เครื่องดื่มสุขภาพ	มัธยมศึกษาปีที่ 1-3	จำนวน 10 แผน ดังนี้ แผนที่ 1 การทำน้ำเตงโมบ้น 2 ชม. แผนที่ 2 การทำน้ำมะม่วงปั่น 2 ชม. แผนที่ 3 การทำน้ำสัปรด 2 ชม. แผนที่ 4 การทำน้ำเสาวรส 2 ชม. แผนที่ 5 การทำน้ำดอกอัญชัน 2 ชม. แผนที่ 6 การทำน้ำมะพร้าว 2 ชม. แผนที่ 7 การทำน้ำโคลี่ 2 ชม. แผนที่ 8 การทำน้ำชาเขียว 2 ชม. แผนที่ 9 การทำน้ำเงี้ยว 2 ชม. แผนที่ 10 การทำน้ำใบบัวบก 2 ชม.	20
6	การออมทรัพย์	ประถมศึกษาปีที่ 1-3	จำนวน 7 แผน ดังนี้ แผนที่ 1 ความหมายความสำคัญของการออมทรัพย์ 2 ชม. แผนที่ 2 ประเภทของการออมทรัพย์ 2 ชม. แผนที่ 3 หลักการออมทรัพย์ 4 ชม. แผนที่ 4 การบริหารการออมทรัพย์ 4 ชม. แผนที่ 5 ปัจจัยที่มีต่อการออมทรัพย์ 2 ชม. แผนที่ 6 ประโยชน์การออมทรัพย์ 2 ชม. แผนที่ 7 สถานการณ์การเงินเพื่อการออมทรัพย์ 4 ชม.	20

2.3 อบรมเชิงปฏิบัติการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งนำมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ โดยส่งครูโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อมเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวันที่ 8-9 มิถุนายน 2560 ณ ห้องประชุมโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ ตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้โครงการ “การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง” โดยศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ หลังจากเสร็จสิ้นการอบรมเชิงปฏิบัติการ มอบหมายให้คณะครูออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้คนละ 1 หน่วย และ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้แล้วเสร็จ เพื่อนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือต่อไป ปรากฏดังตารางที่ 4.6 - 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 หน่วยการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชั้น	สาระการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	ชั่วโมง
1	จำนวน	ประถมศึกษาปีที่ 1	คณิตศาสตร์	มฐ. ค1.1 ป.1/1, ป.1/2	7
2	ครัวป่า	ประถมศึกษาปีที่ 2	ภาษาไทย	มฐ. ท1.1 ป.2/2, ป.2/4, ป.2/5	10
3	เงิน	ประถมศึกษาปีที่ 2	คณิตศาสตร์	มฐ. ค2.1 ป.2/4 ค6.1 ป.2/3, ป.2/5, ป.2/6,	6
4	Home Sweet Home	ประถมศึกษาปีที่ 3	ภาษาอังกฤษ	มฐ. ต1.1 ป3/1, ป3/2, ป3/3, ป3/4, ต1.2 ป3/1, ป3/2, ป3/3, ป3/4, ป3/5 ต2.1 ป3/1, ป3/1 ต3.1 ป3/1 ต4.1 ป3/1 ต4.2 ป3/1	7

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชั้น	สาระการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	ชั่วโมง
5	การเลือกซื้ออาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพ	ประถมศึกษาปีที่ 4	สุขศึกษาและพลศึกษา	มฐ. พ2.1 ป.4/1 พ4.1 ป.4/3	7
6	สถิติและความน่าจะเป็น	ประถมศึกษาปีที่ 5	คณิตศาสตร์	มฐ. ค5.1 ป.5/1, ป.5/2 ค5.2 ป.5/1, ป.5/3, ป.5/4 ค6.1 ป.5/1	7
7	การเพาะเห็ดนางฟ้า	ประถมศึกษาปีที่ 6	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	มฐ. 4.1 ป.6/1, ป.6/2	8
8	การอ่านออกเสียง	มัธยมศึกษาปีที่ 1	ภาษาไทย	มฐ. ท1.1 ม.1/1, ม.1/4, ม.1/8, ม.1/9	7
9	เศรษฐกิจพอเพียง	มัธยมศึกษาปีที่ 1	สังคมศึกษา	มฐ. ศ3.1 ม.1/3	7
10	ร้อยละ	มัธยมศึกษาปีที่ 2	คณิตศาสตร์	มฐ. ค1.1 ม.2/4 มฐ. ค6.1 ม.2/1, ม.2/2, ม.2/3, ม.2/4, ม.2/5, ม.2/	9
11	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	มัธยมศึกษาปีที่ 3	วิทยาศาสตร์	มฐ. ว2.2 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3, ม3/4, ม.3/5, ม.3/6 ว8.1 ม.3/1, ม.3/2, ม.3/3, ม3/4, ม.3/5, ม.3/6 ม.3/7, ม3/8, ม.3/9	10

ตารางที่ 4.7 แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชั้น	แผนการจัดการเรียนรู้	แบบทดสอบ
1	จำนวน	ประถมศึกษาปีที่ 1	จำนวน 4 แผนใช้เวลา 10 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 การอ่านการเขียนเลขฮินดูอารบิกและเลขไทย 2 ชม. แผนที่ 2 จำนวนนับ 1-5 และ 0 1 ชม. แผนที่ 3 การเปรียบเทียบจำนวน 0-5 2 ชม. แผนที่ 4 การเรียงลำดับจำนวน 2 ชม.	แบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ
2	ครีวป่า	ประถมศึกษาปีที่ 2	จำนวน 9 แผนใช้เวลา 10 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 รู้จักคำนำเรื่อง 2 ชม. แผนที่ 2 การอ่านออกเสียง 1 ชม. แผนที่ 3 การอ่านกลอนสุภาพ 1 ชม. แผนที่ 4 คำยากจากบทเรียน 1 ชม. แผนที่ 5 สระเอื้อะ สระเอือ 1 ชม. แผนที่ 6 การอ่านและสังเกตคำ 1 ชม. แผนที่ 7 คำควบกล้ำ 1 ชม. แผนที่ 8 อ่านคล่องร้องเล่น 1 ชม. แผนที่ 9 ขวนทำ ขวนคิด 1 ชม.	แบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ
3	เงิน	ประถมศึกษาปีที่ 2	จำนวน 3 แผนใช้เวลา 6 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 เงินเหรียญ 2 ชม. แผนที่ 2 ธนบัตร 2 ชม. แผนที่ 3 การเปรียบเทียบค่าของเงินเหรียญและธนบัตร 2 ชม.	แบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชั้น	แผนการจัดการเรียนรู้	แบบทดสอบ
4	Home Sweet Home	ประถมศึกษาปีที่ 3	จำนวน 6 แผนใช้เวลา 7 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 My family 1 ชม. แผนที่ 2 Happy Family 1 ชม. แผนที่ 3 My Room 1 ชม. แผนที่ 4 Home Work 1 ชม. แผนที่ 5 Things in my house 2 ชม. แผนที่ 6 Things in my room 1 ชม.	แบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ
5	การเลือกซื้ออาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพ	ประถมศึกษาปีที่ 4	จำนวน 3 แผนใช้เวลา 7 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 การเลือกซื้ออาหาร 3 ชม. แผนที่ 2 หลักการเลือกซื้อและวิเคราะห์ข้อมูลบนฉลาก 2 ชม. แผนที่ 3 วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ – รายจ่ายของตนเอง 2 ชม.	แบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ
6	สถิติและความน่าจะเป็น	ประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน 6 แผนใช้เวลา 7 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจำแนก ข้อมูล 1 ชม. แผนที่ 2 การอ่านแผนภูมิแท่ง 1 ชม. แผนที่ 3 การเขียนแผนภูมิแท่ง 2 ชม. แผนที่ 4 สถิติที่น่าสนใจ 1 ชม. แผนที่ 5 การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ 2 ชม. แผนที่ 6 การคาดคะเนการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ 1 ชม.	แบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชั้น	แผนการจัดการเรียนรู้	แบบทดสอบ
7	การเพาะเห็ดนางฟ้า	ประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน 4 แผนใช้เวลา 8 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 ความสำคัญของเห็ดนางฟ้า 2 ชม. แผนที่ 2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 ชม. แผนที่ 3 ประโยชน์ของเห็ดนางฟ้า 2 ชม. แผนที่ 4 การเพาะเห็ดนางฟ้า 2 ชม.	แบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ
8	การอ่านออกเสียง	มัธยมศึกษาปีที่ 1	จำนวน 6 แผนใช้เวลา 7 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว แบบบรรยาย 1 ชม. แผนที่ 2 การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว แบบพรรณนา 1 ชม. แผนที่ 3 หลักการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง 2 ชม. แผนที่ 4 การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง : กลอน 1 ชม. แผนที่ 5 การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง : กาพย์ยานี 11 1 ชม. แผนที่ 6 การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง : โคลง 1 ชม.	แบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชั้น	แผนการจัดการเรียนรู้	แบบทดสอบ
9	เศรษฐกิจพอเพียง	มัธยมศึกษาปีที่ 1	จำนวน 3 แผนใช้เวลา 7 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง 2 ชม. แผนที่ 2 เศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินชีวิต 2 ชม. แผนที่ 3 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำรงชีวิต 3 ชม.	แบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ
10	ร้อยละ	มัธยมศึกษาปีที่ 2	จำนวน 7 แผนใช้เวลา 9 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 การเขียนอัตราส่วนให้อยู่ในรูปร้อยละ 1 ชม. แผนที่ 2 การเขียนร้อยละให้อยู่ในรูปอัตราส่วน 1 ชม. แผนที่ 3 การเขียนร้อยละให้อยู่ในรูปอัตราส่วน 2 ชม. แผนที่ 4 การแก้โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับร้อยละ 1 ชม. แผนที่ 5 การแก้โจทย์ปัญหาร้อยละเกี่ยวกับการขายได้กำไร – ขาดทุน 1 ชม. แผนที่ 6 การแก้โจทย์ปัญหาร้อยละเกี่ยวกับการลดราคาสินค้า 1 ชม. แผนที่ 7 การแก้โจทย์ปัญหาร้อยละเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย 2 ชม.	แบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชั้น	แผนการจัดการเรียนรู้	แบบทดสอบ
11	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	มัธยมศึกษาปีที่ 3	จำนวน 5 แผนใช้เวลา 10 ชั่วโมง ดังนี้ แผนที่ 1 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ 2 ชม. แผนที่ 2 ทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต 2 ชม. แผนที่ 3 ปัญหาและผลกระทบจากการใช้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ 2 ชม. แผนที่ 4 การใช้ทรัพยากรธรรมชาติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ชม. แผนที่ 5 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน 2 ชม.	แบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน จำนวน 30 ข้อ

2.4 นิเทศติดตามการออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผู้วิจัยกับผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกันนิเทศติดตามผลการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกวันพุธตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน 2560 ถึงวันที่ 5 กรกฎาคม 2560 เป็นเวลา 4 วัน พบว่าการออกแบบหน่วยการเรียนรู้จำนวน 9 หน่วย สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนได้ครบถ้วน ส่วนอีก 2 หน่วยการเรียนรู้ ยังมีปัญหาในด้านโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้และการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับปัญหาในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ครูยังมีปัญหาในเรื่องการเขียนชุดคำถามกระตุ้นคิดเพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียง แนวทางที่ครูนำการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในส่วนแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนครูยังมีปัญหาในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากปัญหาที่พบผู้วิจัยได้เข้าไปให้ความรู้และช่วย

แก้ไขในจุดที่เป็นปัญหาในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

2.5 หากคุณภาพของหน่วยการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผู้วิจัยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้แก่ 1)รองศาสตราจารย์ ประวัติ พันผาสุข อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 2)รองศาสตราจารย์ยุพิน อินทะยะ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 3)อาจารย์ ดร.จักรปรุพห์ วิชาอัครวิทย์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 4)อาจารย์ ดร.สายฝน แสนใจกรม อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 5)อาจารย์ ดร.สนิท หาจตุรัส อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มาตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของหน่วยการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ครูสร้างขึ้นในวันที่ 10-11 กรกฎาคม 2560 ณ ห้องประชุมโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม ผลจากการตรวจสอบพบว่าหน่วยการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์(IOC) อยู่ในเกณฑ์ คืออยู่ในระหว่าง 0.60 - 1.00 จึงสามารถสรุปได้ว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ข้อคำถามมีความเหมาะสมถูกต้องทางภาษาและสอดคล้องกับประเด็นที่จะศึกษา สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

2.6 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียน โดยทำการทดสอบก่อนเรียนก่อนเริ่มจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างวันที่ 12 กรกฎาคม 2560 ถึง 4 ตุลาคม 2560 หลังจากนั้นดำเนินการทดสอบหลังเรียนเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นนำมาวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและวางแผนพัฒนาในวงรอบต่อไป

3. ขั้นตอนการสังเกต (Observation)

ผู้วิจัยนิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวันพุธ ระหว่างวันที่ 12 กรกฎาคม 2560 ถึง 4 ตุลาคม 2560 เป็นเวลา 13 วัน โดยใช้แบบสังเกต และจัดประชุมเป็นระยะเพื่อสอบถามปัญหา ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่างๆ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2560 และกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและกรรมการสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ของโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จากนั้นผู้วิจัยนำไปสรุปผลการดำเนินงานโครงการต่อไป

4. ขั้นตอนการสะท้อนผล (Reflection)

ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ได้รับทราบถึงผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

2. ผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน

โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสถานศึกษาได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ และในแต่ละด้านได้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาทั้ง 5 เรื่อง คือ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) เงื่อนไขความรู้ และ 5) เงื่อนไขคุณธรรม ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านนโยบายขององค์ประกอบด้านวิชาการ องค์ประกอบด้านงบประมาณ และองค์ประกอบด้านการบริหารทั่วไป
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน องค์ประกอบด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ด้านการพัฒนานุเคราะห์ มี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบด้านกิจกรรมนักเรียน และองค์ประกอบด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและสาธารณะประโยชน์
4. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ ด้านการพัฒนา

บุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านการติดตามและขยายผล ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

4.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวศาสตร์ ถือว่าเป็นกิจกรรมหลักที่มีกิจกรรมย่อย ๆ เสริมเข้ามาอีก เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การรักษาสีแกวัล้อม ซึ่งช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้มากมาย และในกิจกรรมดังกล่าวโรงเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในกระบวนการต่าง ๆ อย่างผสมกลมกลืน เช่น การเข้าค่ายที่โรงเรียนตัวเองหรือในชุมชนตัวเอง เป็นไปตามหลักความมีเหตุผล ความพอประมาณ (ความเหมาะสม) ไม่ต้องเดินทาง (ไม่ต้องใช้น้ำมัน) ไม่ต้องตัดไม้มาทำค่ายพักแรม เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

4.2 กิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการประหยัดอดออม มีการปฏิบัติจริงจัง โดยได้ดำเนินการมาก่อนหลายปีแล้ว จึงเป็นกิจกรรมที่ยั่งยืนส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของครู นักเรียน และได้ขยายผลไปยังชุมชน ซึ่งเป็นการส่งเสริมทั้งการออมและการทำบัญชีรับจ่าย ส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าของข้าว ไม่กินทิ้งกินขว้าง

4.3 กิจกรรมที่เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการสอนให้นักเรียนเป็นผู้มีจิตอาสาและดำเนินวิถีชีวิตที่พอเพียง นับเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนทั้งเรื่องคุณธรรม วัฒนธรรม และด้านสังคมเป็นอย่างดี มีชมรมคัดแยกขยะ เป็นต้น

4.4 กิจกรรมการสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกิจกรรมใหญ่ที่มีกิจกรรมคอยสนับสนุนมากมาย มีการดำเนินการได้ผลดี เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มีเครือข่ายผู้ปกครอง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูกับผู้ปกครอง กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม ฝึกเด็กให้มีจิตอาสาพึ่งพาตนเองและดูแลผู้อื่น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ทุกกิจกรรมโรงเรียนสามารถอธิบายตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขได้ เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม ก็เข้าค่ายในวัดใกล้บ้าน เหตุผล คือ ให้เกิดการประหยัด ความพอประมาณในระยะเวลา ไม่ให้มากเกินไป น้อยเกินไป พอเหมาะ สอดกับนิสัยของนักเรียน ส่วนภูมิคุ้มกันมีปรากฏชัดในชื่อโครงการ เพราะเป็นการฝึกคุณธรรม ซึ่งก็คือภูมิคุ้มกันชีวิตในทุก ๆ ด้าน เช่น สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ นักเรียนก็จะเกิดองค์ความรู้ในหลักธรรม และนำมาปฏิบัติอย่าง

จริงจังต่อเนื่อง ด้วยความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ถือว่าเป็นเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมโดยปริยาย

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้าน สถานศึกษา ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลากรของสถานศึกษาและด้านผู้เรียน ผลลัพธ์ของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอต่อการปฏิบัติในสถานศึกษาเกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ดังนี้คือ

5.1 สถานศึกษา

5.1.1 สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนและชุมชน

3. สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้จริง และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. สถานศึกษาสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษา

5.2.1 มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง

5.2.2 ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

5.2.3 สามารถถ่ายทอดประสบการณ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในสถานศึกษา และมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

5.2.4 มีการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภายนอก

5.3 บุคลากรของสถานศึกษา

5.3.1 มีความรู้ความเข้าใจและอธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกต้อง สามารถจัดการเรียนรู้ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนเห็นผลชัดเจน

5.3.2 จัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.3.3 อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์

5.3.4 รู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

5.3.5 ดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์และมีการแบ่งปัน สามัคคี ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง

5.4 ผู้เรียน

5.4.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา

5.4.2 ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ

5.4.3 ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5.4.4 มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่ภายนอกสถานศึกษา

5.4.5 มีระเบียบวินัยในการเรียน การทำกิจกรรมในโรงเรียน อาทิ กิจกรรมหน้าเสาธง การทำความสะอาดห้องเรียนและเขตรับผิดชอบ มีวินัยในการรับประทานอาหาร

5.4.6 มีสติปัญญาในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จากครูและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

5.5 คณะกรรมการสถานศึกษา

5.5.1 รับรู้การขับเคลื่อน มีความสนใจและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

5.5.2 เห็นคุณค่าและศรัทธาในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

5.5.3 สนับสนุนกิจกรรมการขับเคลื่อนและขยายผลหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

5.6 ชุมชน

ให้การยอมรับและเห็นคุณค่าในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและให้ความร่วมมือในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากการดำเนินการทั้ง 5 ด้านดังกล่าวแล้วการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ควรมีการดำเนินการเพิ่มเติมอีก 2 ด้าน คือ

1. การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทาง ดังนี้ 1) ร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน 2) ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 3) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา และ 4) ส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่บ้านและสถานที่อื่น ๆ

2. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.1 ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก 1) ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน 3) การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และ 4) ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกหรือผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วน

2.2 ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอนและ กิจกรรมการดำเนินการในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบการบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์

2.3 จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

ตอนที่ 2 สรุปผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 จังหวัดยะลา

ในการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 จังหวัดยะลา ผู้วิจัยได้ดำเนินการขับเคลื่อนตามลำดับ ดังนี้

1. เชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ประถมศึกษาเขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ ณ โรงเรียนบ้านวังจ้อม อำเภอลำดวน จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับโรงเรียนเป้าหมายรวม 4 แห่ง คือ 1) โรงเรียนบ้านวังจ้อม 2) โรงเรียนบ้านปางมะเยา 3) โรงเรียนบ้านเมืองคอง 4) โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อย

2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ โดยเชิญกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องทั้งโรงเรียนร่วมปฏิบัติการในครั้งนี้

3. เชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมูลนิธิศุภนิมิตฯ ณ รร.ศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่

4. นิเทศติดตามการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่

5. คณะครูโรงเรียนบ้านปางมะเยา ได้ดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยงานวิจัย 2 เรื่อง คือ 1) การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอลำดวน จังหวัดเชียงใหม่ 2) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง ของโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอลำดวน จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการ PDCA

6. สรุปผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) จากกลุ่มเป้าหมายเดิมเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของงานวิจัย

ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสถานศึกษาได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ และในแต่ละด้านได้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหาร

สถานศึกษาทั้ง 5 เรื่อง คือ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) เงื่อนไขความรู้ และ 5) เงื่อนไขคุณธรรม ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

6. ด้านการบริหารจัดการ มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านนโยบายขององค์ประกอบด้านวิชาการ องค์ประกอบด้านงบประมาณ และองค์ประกอบด้านการบริหารทั่วไป

ในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการการบริหารสถานศึกษาโดยได้กำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดไว้ในแผนงาน โครงการและแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการติดตามผลและรายงานผลแล้วนำผลการติดตามมาพัฒนา นโยบาย แผนงาน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน และมีการจัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่ชัดเจน โดยอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใสและคุณธรรม สามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนมีความซื่อสัตย์ในการบริหารการเงิน บัญชี และการจัดซื้อจัดจ้าง สถานศึกษามีการใช้อาคารสถานที่อย่างประหยัด คุ่มค่า

7. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มี 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบด้านการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน องค์ประกอบด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษา มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และบูรณาการสู่การเรียนการสอน โดยมีการจัดกิจกรรมการสอนที่สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการขยายผลสู่การปฏิบัติในครอบครัว ชุมชน ของตนเอง อันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนอย่างมีสติปัญญาและยึดมั่นในทางสายกลาง และดำเนินชีวิตด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อดทน เอื้ออาทร รับผิดชอบ และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตลอดจนรักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย ส่วนด้านพัฒนาคุณภาพ จัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์สภาพความต้องการ ความจำเป็นของสถานศึกษา เพื่อวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนตามความรู้ ความสนใจ และ

ศักยภาพของแต่ละคน และยังมีการประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษากับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น และนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป มีการจัดทำและเสนอของบประมาณตามความเหมาะสมและความต้องการที่แท้จริง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษา

8. ด้านการพัฒนาบุคลากร มี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบด้านกิจกรรมนักเรียน และองค์ประกอบด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและสาธารณะประโยชน์

ในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ พบว่า มีการวางแผนอัตรากำลังตามความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับการกิจของสถานศึกษา และมีการกำหนดหลักสูตรการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนมีความยุติธรรมในการขอเลื่อนตำแหน่ง รวมทั้ง มีความเสมอภาคในการได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ

9. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ ด้านการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบด้านการติดตามและขยายผลด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

4.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด ถือว่าเป็นกิจกรรมหลักที่มีกิจกรรมย่อย ๆ เสริมเข้ามาอีก เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การรักษาสีงแวดล้อม ซึ่งช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้มากมาย และในกิจกรรมดังกล่าวโรงเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในกระบวนการต่าง ๆ อย่างผสมกลมกลืน เช่น การเข้าค่ายที่โรงเรียนตัวเองหรือในชุมชนตัวเอง เป็นไปตามหลักความมีเหตุผล ความพอประมาณ (ความเหมาะสม) ไม่ต้องเดินทาง (ไม่ต้องใช้น้ำมัน) ไม่ต้องตัดไม้มาทำค่ายพักแรม เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

4.2 กิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการประหยัดอดออม มีการปฏิบัติจริงจัง โดยได้ดำเนินการมาก่อนหลายปีแล้ว จึงเป็นกิจกรรมที่ยั่งยืนส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของครู นักเรียน และได้ขยายผลไปยังชุมชน ซึ่งเป็นการส่งเสริมทั้งการออมและการทำบัญชีรับจ่าย ส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าของข้าว ไม่กินทิ้งกินขว้าง

4.3 กิจกรรมที่เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการสอนให้นักเรียนเป็นผู้มีจิตอาสาและดำเนินวิถีชีวิตที่พอเพียง นับเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนทั้งเรื่องคุณธรรม วัฒนธรรม และด้านสังคมเป็นอย่างดี มีชมรมคัดแยกขยะ เป็นต้น

4.4 กิจกรรมการสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกิจกรรมใหญ่ที่มีกิจกรรมคอยสนับสนุนมากมาย มีการดำเนินการได้ดี เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มีเครือข่ายผู้ปกครอง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูกับผู้ปกครอง กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม ฝึกเด็กให้มีจิตอาสาพึ่งพาตนเองและดูแลผู้อื่น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ทุกกิจกรรมโรงเรียนสามารถอธิบายตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขได้ เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม ก็เข้าค่ายในวัดใกล้บ้าน เหตุผล คือ ให้เกิดการประหยัด ความพอประมาณในระยะเวลา ไม่ให้มากเกินไป น้อยเกินไป พอเหมาะ สัมกับนิสัยของนักเรียน ส่วนภูมิคุ้มกันมีปรากฏชัดในชื่อโครงการ เพราะเป็นการฝึกคุณธรรม ซึ่งก็คือภูมิคุ้มกันชีวิตในทุก ๆ ด้าน เช่น สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ นักเรียนก็จะเกิดองค์ความรู้ในหลักธรรม และนำมาปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง ด้วยความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ถือว่าเป็นเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมโดยปริยาย

10. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้าน สถานศึกษาด้าน

ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลากรของสถานศึกษาและด้านผู้เรียน ผลลัพธ์ของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอต่อการปฏิบัติในสถานศึกษาเกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ดังนี้คือ

5.1 สถานศึกษา

5.1.1 สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนและชุมชน

5. สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้จริง และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. สถานศึกษาสะอาด เป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษา

5.2.1 มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง

5.2.2 ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

5.2.3 สามารถถ่ายทอดประสบการณ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในสถานศึกษา และมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

5.2.4 มีการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่ภายนอก

5.3 บุคลากรของสถานศึกษา

5.3.1 มีความรู้ความเข้าใจและอธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ถูกต้อง สามารถจัดการเรียนรู้ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนเห็นผลชัดเจน

5.3.2 จัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.3.3 อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์

5.3.4 รู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

5.3.5 ดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากกระแสโลกาภิวัตน์และมีการแบ่งปัน สามัคคี ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน รวมถึงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง

5.4 ผู้เรียน

5.4.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา

5.4.2 ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/ เศรษฐกิจ

5.4.3 ปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5.4.4 มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ภายนอกสถานศึกษา

5.4.5 มีระเบียบวินัยในการเรียน การทำกิจกรรมในโรงเรียน อาทิ กิจกรรมหน้าเสาธง การทำความสะอาดห้องเรียนและเขตรับผิดชอบ มีวินัยในการรับประทานอาหาร

5.4.6 มีสติปัญญาในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จากครูและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

5.5 คณะกรรมการสถานศึกษา

5.5.1 รับรู้การขับเคลื่อน มีความสนใจและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

5.5.2 เห็นคุณค่าและศรัทธาในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

5.5.3 สนับสนุนกิจกรรมการขับเคลื่อนและขยายผลหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา

5.6 ชุมชน

ให้การยอมรับและเห็นคุณค่าในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและให้ความร่วมมือในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากการดำเนินการทั้ง 5 ด้านดังกล่าวแล้วการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ควรมีการดำเนินการเพิ่มเติมอีก 2 ด้าน คือ

1. การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทาง ดังนี้ 1) ร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน 2) ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 3) ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา และ 4) ส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่บ้านและสถานที่อื่น ๆ

2. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.1 ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก 1) ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน 3) การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และ 4) ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกหรือผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วน

2.2 ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอนและ กิจกรรมการดำเนินการในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและ สภาพแวดล้อม การจัดระบบการบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์

2.3 จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายใน สถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

